

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Toylarda vahid
menyu:
qaydalar
dəyişir
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 27-30 may 2023-cü il Şənbə № 92 (8228) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

**"Freedom House"dan həyasızlıq:
"Azərbaycan Qarabağdakı erməni
əhalinin hüquqlarını pozur..."**

Bakıdan sərt cavab:
"Adını "azadlıq evi"
qoymuş təşkilat
"erməni yuvası"na
çevrilib..."

yazısı səh.5-də

**Kremlin 4-cü cəhdi,
növbəti görüş anonsu, Kişinyovda
sülh müqaviləsi gözləntisi**

yazısı səh.9-də

**28 maydan sonrakı Türkiyə -
Ərdoğan komandasında
gözlənilən dəyişikliklər**

yazısı səh.3-də

**Azərbaycanlıların yarısı ermənilərlə
sülhü mümkün sayır, düşmənimiz
isə... - Bir sorğuya sözdə**

yazısı səh.5-də

**Revanşistlər Paşinyana "cəbhə"
açır - sülh sənədi təhlükədə**

yazısı səh.12-də

**Pentagon generalları İrəvanda:
intensivləşən səfərlərin
pərdəarxasında Azərbaycan "izi"**

yazısı səh.12-də

**Bakının sənədsiz evləri: yeni qanun
problemə nöqtə qoyacaqmı?**

yazısı səh.13-də

**Piştaxta arxasındakı diplomlu
satıcılar - Ali təhsilli gənclərimiz
niyə normal iş tapa bilmir?**

yazısı səh.11-də

**ÜST-dən şok xəbərdarlıq - Daha
dəhşətli pandemiya gəlir!**

yazısı səh.13-də

**"Zəlzələ olsa, binamız
çökəcək!.." - Bakıdakı köhnə
binaların sakinləri haray çəkir**

yazısı səh.15-də

SEPARATÇILARA KONKRET VAXT VERMƏK

ZAMANI ÇATDI! - MOSKVA GÖRÜŞÜNDƏN SONRA...

Rusiyanın vaxtaşırı "atı arabanın arxasına" bağlamaqla güddüyü hədəf; ordumuz tezliklə qəti addımı atacaq; **türkiyəli general:** "Bakı bu halda sülh sənədini imzalamaya bilər..."

yazısı səh.8-də

İran Bankının Bakı filialına qarşı sərt qərar

"Bank Melli İran-Baku"nın fəaliyyəti məhdudlaşdırıldı - səbəb;
ekspert: "Sonrakı addım bankın lisenziyasının geri alınması
ola bilər"; əmanətlərin taleyi necə olacaq?

yazısı səh.7-də

**Obaliya qarşı
Bakıda
hazırlanan İran
təxribatı -
Faktlar**

yazısı səh.4-də

**Tahir Kərimlidən
gənclərə sərt
qınaq -
Gələcəyimiz
Qərbin ziyanlı
təsiri altındamı?**

yazısı səh.10-də

**Putindən Əliyevə
xüsusi jest və...
Azərbaycanda
yaşanan tələş**

yazısı səh.6-də

Separatçılar Qarabağda yenə silah daşıyır

Qarabağda rus sülhməramlıların müvəqqəti məsuliyyət bölgəsindəki erməni separatçıları qanunsuz hərbi daşımaları davam etdirir.

Musavat.com xəbər verir ki, bununla bağlı Teleqram kanalları görüntü paylaşılıb.

Verilən məlumatda separatçıların silahlı dəstələrinin sülhməramlıların zirehli texnikasının müşayiəti ilə Xankəndi-Kərkicahan-Xəlfəli yolu vasitəsilə hərbi daşımalar həyata keçirdiyi bildirilib.

Qeyd edək ki, bu daşımalar Ermənistandan deyil, Qarabağda rus sülhməramlıların məsuliyyət zonasında, "postlararası"dır; qanunsuz silahlı dəstələrin təminat və yaxud yer-dəyişməsinə xidmət edir.

DİM məlumat yaydı: iyunun 18-də...

9 illik təhsil bazasında kolleclərə qəbul olmaq istəyən, lakin mayın 7-də keçirilən Azərbaycan dili (dövlət dili kimi) imtahanında iştirak etməyən və ya "qeyri-məqbul" qiymət alan abituriyentlər 5 iyun saat 23:59-dək verilən link (https://www.e-gov.az/az/services/read/3148/0?tdk_xdm=82) vasitəsilə qeydiyyatdan keçməklə Azərbaycan dili imtahanına (ikinci cəhd) yazıla bilərlər.

DİM-dən Musavat.com-a bildirilib ki, abituriyentlər qeydiyyatdan keçmək üçün tələb olunan məbləği (sistem tərəfindən avtomatik istifadəçiyə məlumat verilir) şəxsi kabinetlərindəki hesablarına əlavə etməlidirlər.

"Azərbaycan dili" (dövlət dili kimi) fənni üzrə ikinci imtahan 18 iyun tarixində keçiriləcək.

Xatırladaq ki, 2023-cü il mayın 7-də keçirilən Azərbaycan dili imtahanında iştirak edən, lakin orta ixtisas təhsili müəssisələrinin müsabiqəsinə qatılmayan 9-cu sinif şagirdləri ikinci imtahanda iştirak etmirlər. Onların mayın 7-də olan imtahandan topladıqları bal yekun attestasiya sənədinə yazılacaq.

Yekun attestasiyası aparılmayan şagirdlər üçün isə sentyabr ayında yenidən imtahan təşkil olunacaq.

FHN-dən daşqınlarla bağlı əhaliyə müraciət

Bəzi təhlükəsizlik qaydaları ilə əlaqədar Fövqəladə Hallar Nazirliyi (FHN) əhaliyə müraciət edib.

Musavat.com müraciətin mətnini təqdim edir:

"Milli Hidrometeorologiya Xidmətinin məlumatına əsasən, yaxın günlərdə bir sıra rayonlarda havanın yağıntılı keçəcəyi, ayrı-ayrı yerlərdə intensiv olacağı, bəzi çaylardan qışmüddətli sel və daşqın keçəcəyi, şimşək çaxacağı, həmçinin bəzi bölgələrdə arabil güclü küləyin əsəcəyi proqnozlaşdırılır. Bununla bağlı Fövqəladə Hallar Nazirliyi əhaliyə müraciət edərək, müvafiq təhlükəsizlik qaydalarına riayət etməyə çağırır. Belə ki, intensiv yağıntıların səbəb ola biləcəyi daşqın və seldən qorunmaq üçün daşqın və sel təhlükəli ərazilərdən uzaq durmaq, bu təhlükə ilə üzləşdikdə dərhal yaxınlıqdakı yüksəkliyə qalxmaq tövsiyə olunur".

Həmçinin, müraciətdə ildırımınla bağlı təhlükələrdən qorunmaq üçün elektrik cihazlarını şəkəkdən ayırmaq, telefonla (sabit şəbəkə, mobil, taksofon və s.) danışmamaq, açıq havada olarkən elektrik xətti, ildırım ötürücüsü, navalça və antenaya yaxınlaşmamaq, hündür ağacların altında daldanmamaq, avtomobildə olduqda isə hərəkəti dayandıraraq şüşələri qaldıraraq ildırımın bitməsinə gözləmək tövsiyə edilir: "Bundan əlavə, güclü küləkli havada yüngül konstruksiyalı və müvəqqəti tikililərdən, bina və reklam lövhələrindən uzaq durmaq, elektrik dirəyi və naqillərinin, hündür ağacların altında dayanmamaq tövsiyə olunur. Həmçinin, güclü küləyin baş verən yağıntıların söndürülməsi zamanı yaratdığı çətinlikləri nəzərə alaraq, yağıntı təhlükəsizliyi qaydalarına ciddi riayət edilməlidir. Təhlükə zamanı 112-yə zəng edin!"

Arif Alvi İlham Əliyevə məktub göndərrib

Pakistan İslam Respublikasının Prezidenti Arif Alvi Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə təbrik məktubu ünvanlayıb.

Musavat.com xəbər verir ki, təbrikdə deyilir:

"Zati-aliləri!

Azərbaycanın Müstəqillik Günü münasibətilə Sizə böyük məmnunluqla ən xoş arzularımı çatdırıram.

Son otuz ildə ölkələrimiz arasında qardaşlıq əlaqələri xüsusilə iqtisadiyyat və ticarət, mədəniyyət, təhsil, eləcə də müdafiə sahələrində dərinləşən çoxsahəli əməkdaşlığımız

əsasında möhkəmlənmişdir. Pakistan sınaqlar zamanı qurula Azərbaycanın yanında olmuşdur. Pakistan Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyünə öz dəstəyini göstər-məkdə davam edəcəkdir.

Mən, həmçinin uzaqgörənliyi və müdrik rəhbərliyi ilə Azərbaycanı uğur və tərəqqi yoluna çıxarmış Ümummilli Liderin xatirəsinə dərin ehtiram bəsləyən, "Heydər Əliyev

li"ndə onun 100 illik yubileyini

qeyd edən Azərbaycan xalqını

təbrik edirəm.

Əminəm ki, xalqlarımızın rifahı naminə ikitərəfli əməkdaşlığımızı daha da genişləndirmək üçün Sizinlə işləməkdə davam edəcəyik.

Sizə möhkəm cansağlığı və xoşbəxtlik, qardaş Azərbaycan xalqına davamlı tərəqqi və firavanlıq arzulayıram.

Zati-aliləri, xahiş edirəm, dərin ehtiramımı və xoş arzularımı qəbul edin".

Bakıda avtoxuliqan həbs edildi

Bakının Nərimanov rayonunda yol hərəkəti qaydalarını kobud şəkildə pozaraq avtoxuliqanlıq hərəkətləri edən sürücü saxlanılıb. Bu barədə Musavat.com-a Daxili İşlər Nazirliyindən məlumat verilib.

Nərimanov Rayon Polis İdarəsinin Yol Polisi Şöbəsinin əməkdaşları tərəfindən keçirilən tədbir zamanı həmin "Chevrolet" markalı avtomobilin sürücüsü paytaxt sakini Rövşən Musayev qeyd edilən qayda pozuntusuna yol verdiyi üçün ona saxla işarəsi verilib.

Sürücü hərəkətini davam etdirərək yol polislərinə tabe olmayıb. Görülən tədbirlər nəticəsində sürücü saxlanılıb. Onun barəsində inzibati Xətalər Məcəlləsinin müvafiq maddəsi ilə protokol tərtib edilib və baxılması üçün məhkəməyə göndərilib.

Nərimanov Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə sürücü Rövşən Musayev 10 sutka inzibati qaydada həbs edilib. Araşdırmalar davam etdirilir.

Leysan, dolu, 29 dərəcə isti... - Bu günün havası

Mayın 27-də Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Bu barədə Musavat.com-a Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, mülayim şimal-qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 15-19° isti, gündüz 25-29° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi normadan aşağı 756 mm civə sütunu olacaq. Nisbi rütubət gecə 70-80 %, gündüz 50-60 % olacaq.

Azərbaycanın rayonlarında bəzi yerlərdə arabil yağış yağacağı gözlənilir. Əsasən dağlıq və dağətəyi rayonlarda leysan xarakterli intensiv olacağı, şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Gündüz əksər rayonlarda yağışda fasilə olacaq. Bəzi rayonlarda duman olacaq. Şərq küləyi ayrı-ayrı yerlərdə arabil güclənəcək.

Havanın temperaturu gecə 15-20° isti, gündüz 27-32° isti, dağlarda gecə 7-12° isti, gündüz 10-15°, bəzi yerlərdə 18-20° isti olacaq.

Toylarda vahid menyu: qaydalar dəyişir

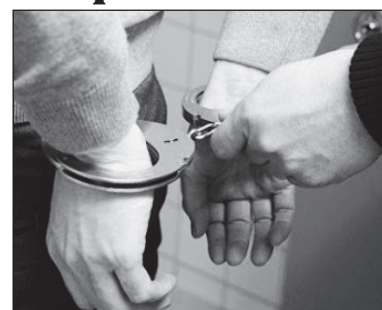
Ölkədə toy menyuları ilə bağlı xüsusi normaların tətbiqi təklif olunub.

Musavat.com Xəzər Xəbər-ə istinadən xəbər verir ki, mütəxəssislər hesab edir ki, menyularda bir insanın yeyə biləcəyindən artıq təamlar təklif olunmamalıdır.

Şadlıq evlərinin inzibatchıları isə hesab edirlər ki, menyuların çoxçeşidli qidalarla zəngin olması məcburi deyil. Bu, birbaşa məclis sahibinin sifarişidir.

"Vətəndaşların təklifə münasibəti birmənalı deyil".

Qeyd edək ki, toylarda sifariş olunan ərzaqlarla bağlı normaların tətbiq olunması ilə əlaqədar deputat Aydın Hüseynovun da çıxış etdiyi bildirilir.

Qarabağa avtobus reyslərinə iyun ayı üçün biletlər satışa çıxarılır

Azərbaycan Yeriüstü Nəqliyyat Agentliyinin (AYNA) Şuşa və Ağdam şəhərlərinə təşkil etdiyi müntəzəm avtobus reyslərinə iyun ayına olan biletlər 29 may 2023-cü il saat 12:00-da satışa çıxarılacaq.

Sərnişin daşınması ilə bağlı sistemliyin təmin edilməsi və sərnişindəşımaya dair məlumat bazasının formalaşdırılması məqsədilə marşrut xətləri üzrə bilet satışı www.yolumuzqarabaga.az <http://www.yolumuz-qarabaga.az/> portalı üzərindən onlayn qaydada həyata keçirilir.

Təhlükəsizliyin təmin edilməsi, işğaldan azad edilmiş ərazilərə giriş icazəsinin bilet alışı prosesi ilə sinxronlaşdırılması, güzəşt tətbiq ediləcək şəxslərin müəyyənlişməsi üçün onlayn bilet satışı portalı müvafiq informasiya sistemlərinə inteqrasiya edilib.

Sərnişinlər gediş və qayıdış biletlərini əvvəlcədən eyni vaxtda sifariş etməlidirlər.

Qeyd edək ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərə ilk müntəzəm avtobus marşrutları 24 yanvar 2022-ci ildə istifadəyə verilib. Bu günədək 549 reys həyata keçirilib, 22 287 nəfər işğaldan azad olunmuş əraziləri ziyarət edib.

NATO rəsmisi Azərbaycana gəlib

NATO baş katibinin Cənubi Qafqaz və Mərkəzi Asiya üzrə xüsusi nümayəndəsi Xavyer Kolomina Azərbaycana səfərə gəlib.

Musavat.com xəbər verir ki, bunu o, tviterdə yazıb.

Xavyer Kolomina Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyevlə görüşüb.

Görüşdə ikitərəfli əməkdaşlıq, Azərbaycan-Ermənistan əlaqələrinin normallaşması üzrə danışıqların gedişatı müzakirə olunub.

Xavyer Kolomina həmçinin Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovla görüşüb.

Qardaş Türkiyədə prezident seçkilərinin ikinci turuna bir gün qaldı. Hansısa “fors major” durum yaşanmazsa, əksər siyasi müşahidəçilərə və seçki texnoloqlarına görə, 28 may səsverməsinin qalibi hazırkı prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan olacaq. Onun qələbə şansı 53-54 faiz arası qiymətləndirilir.

Mayın 24-də isə seçkinin ikinci turu ilə bağlı xarici ölkələrdə yaşayan Türkiyə vətəndaşlarının səsverməsi bitib. Bu dəfə rekord sayda insan səs verib - 1.7 milyon nəfərdən çox. Belə bir aktivliyin əsas səbəbi nədir və xaricdə səsler daha çox Ərdoğanə verilib, yoxsa “Bay Kamal”a?

Bu arada Fransadakı erməni diasporu Türkiyədə keçiriləcək prezident seçkilərinin 2-ci turunda Kamal Kılıçdaroğluya dəstək verib. Məsələ ilə bağlı danışan diaspor üzvlərindən biri açıqlamasında qeyd edib ki, ermənilər Ərdoğanın hakimiyyətdən getməsinə istəyir: “Ərdoğan qalib gəlsə, Ermənistan münasibətdə heç bir dəyişiklik olmayacaq”.

Ümumiyyətlə, seçkilərin yekunu olaraq, Ərdoğanla Kılıçdaroğlu arasındakı səs fərqlərinin az olmasının seçki sonrası sabitliyə hər hansı təsiri mümkünmü?

Məsələ ondadır ki, Türkiyədə Qərbə bağlı müxalif medianın, satılmış jurnalistlərin bu arada xeyli fəallaşması, hətta Azərbaycan əleyhinə təbliğatı gücləndirməsi belə bir əndişəni yaradır. Yeni ölkə 28 maydan sonra qarışa bilərmi? Narahatlıq üçün əsas varmı?

Başqa bir məqam da var. Məlumdur ki, prezident Ərdoğan öz postunda qalacağı təqdirdə ölkənin hazırkı xarici siyasət kursunun dəyişikliyə məruz qalmayacağını söyləyib. Bəs komandasında necə, dəyişiklik olacaqmı? Hansı nazir(lər) gedə bilər? Müdafiə və xarici işlər nazirləri, MİT rəhbəri yerində qalacaqmı?

AĞ Partiyası başqanının müavini, siyasi şərhçi Əhəd Məmmədli gərginliyin baş verməyəcəyinə tam əmindir: “Seçki sonrası sabitliyə, fikrimcə, ciddi təhlükə olmayacaq. Seçkilərdə məğlub olan müxalifət əgər tərəfdarlarını meydanlara səsləşə, özünə daha ziyan etmiş olar. Belə olan halda müxalifətin özündə çatlar yaranar və CHP meydana tək qalar. Uzağı, bu çağırışa PKK terror təşkilatının siyasi uzantısı olan HDP dəstək verir. Heç CHP-nin özü Kılıçdaroğlu və ya İmamoğlunun “küçələrə tökülüşün” çağırışına tam dəstək verməz. Bildiyiniz kimi, CHP-də mərhum Baykaldan qalan bir milli qol var, onların dövlətçiliyə sadıq qalacağına əminəm. Kılıçdaroğlu və ya İmamoğlunun da bu cür səhv edəcəyini düşünmürəm. Onların ikisi də kifayət qədər təcrübəli siyasətçilərdir ki, bu cür yanlışlığa yol

28 maydan sonrakı Türkiyə - Ərdoğan komandasında gözlənilən dəyişikliklər

Əhəd Məmmədli: “Kılıçdaroğlu və ya

İmamoğlunun da bu səhvi edəcəyini düşünmürəm”

Elxan Şükürlü: “Ərdoğan ikinci raundda yenidən hər hansı toqquşma olmadan üstünlüyünü təkrarlayacaqsansa...”

Kənan Rövşənoğlu: “Qeyri-sabitlik ehtimalı azdır, amma tamamilən yox da deyil”

verməzlər. İmamoğlu ümumiyyətlə, özünü növbəti dönəmə hazırlayır.

Ona görə belə risklər etməz. Millətçi liderlər sayılan Yavaşla Akşener də belə şeyə qoy qoymazlar, ən azından siyasi gələcəklərinə görə. Qardaş ölkə Türkiyədəki indiye qədər heç bir seçkidə olmayan aktivliyə gəldikdə, bu Türkiyənin bir ölkə kimi böyüdüynün göstəricisidir. Mən böyük deyəndə əhalinin artımını nəzərdə tutmuram, Türkiyənin dünya siyasətində Osmanlı dönməndən sonra ilk dəfə bu qədər çəkisinin, nüfuzunun artdığını deyirəm. Dövlətin çəkisi, nüfuzu artdıqca, vətəndaşı da özünü ölkəsinin gələcəyinə cavabdeh sayır və ələlxüsüs da ölkəsinin gələcəyini dəyişəcək seçkilərdə canla-başla iştirak edir. “Vaşinqton Post”, “The Economist” kimi dünyaca ünlü nəşrlər Türkiyədəki seçkiləri ilin seçkisi, dünyanın müqəddaratını həll edən seçkilər hesab edir. Bütün bunlar Türkiyəmizin nə qədər böyüdüynün göstəricisidir. Və bu böyümə də Ərdoğanın dövründə baş verdi.

Xaricdəki səsələr gəldikdə isə, o baxır ölkəyə. Burada maraqlı nəticələr görə bilərik. Məsələn, yaxşı münasibətləri olduğu Rusiyada Kılıçdaroğlu qalib gəldi. Amma anti-Türkiyə ritorikası ilə seçilən Alma-

niya və Fransada Ərdoğan seçkiləri uddu”.

Ə.Məmmədli iqtidar komandasında müəyyən dərəcədə dəyişiklikləri istisna etmir: “Ərdoğan seçiləcəyi təqdirdə təbii ki, hansısa nazirlər gedə, onların yerini yeniləri əvəzliyə bilər. Lakin fikrimcə, iqtidarın əsas sümüyü sayılan şəxslərlə yola davam ediləcək. AK Parti də böyük ölçüdə yeni komanda, yeni liderlə meydana çıxacaq”.

Ədalət Partiyasının sədr müavini, politoloq Elxan Şükürlü çox vacib məqamlara aydınlıq gətirdi. Onun sözlərinə görə, Qərbin 14 mayda Türkiyədə ilk raundu uduzması bu seçkilərə böyük ümid bəsləyən Ermənistanın və Azərbaycanın Qərb şəbəkəsini də hədsiz məyus edib: “Ermənistanda ümid edirdilər ki, Ərdoğan uduzacaq və Kılıçdaroğlu qalib gələcəksə, bu, Türkiyənin yenidən tam şəkildə Qərbin iradəsi altına qaytarılması demək olacaq, bu halda isə Azərbaycanla sülh danışıqlarında və Rusiya ilə münasibətlərdə Paşinyanın mövqeyi güclənəcək.

Eyni qaydada, Azərbaycandakı Qərb şəbəkəsi də ona köklənmişdi ki, 14 mayda Ərdoğan uduzacaq, Kılıçdaroğlu qalib gələcək və nəticədə, İlham Əliyevin beynəlxalq müstəvidəki əsas siyasi da-yaqlarından biri sıradan çıxaca-

caq, beləliklə, Azərbaycan hakimiyyəti təklənəcək və zəifləyəcək, onu yıxmaq asanlaşacaq. Elə bu səbəbdən hələ də Azərbaycandakı və Ermənistanın Qərb şəbəkəsi Türkiyə müxalifətindən daha çox seçkilərin saxtalaşdırıldığı iddiasını durmadan tirajlayır, Türkiyə dövlətinin və xalqının qazandığı böyük bir uğuru gözə salmağa, ləkəyə çalmaq, 28 mayda isə sönük ümidlərinin möcüzəylə gerçəkləşə biləcəyi son tarix kimi yanaşırlar.

Şübhəsiz ki, Ərdoğan ikinci raundda - 28 mayda da yenidən hər hansı toqquşma olmadan üstünlüyünü təkrarlayacaqsansa, bu, Türkiyənin mövqeyinin ciddi şəkildə nəzərə alındığı digər geopolitik toqquşma bölgələrində - Qara dəniz hövzəsində gedən Rusiya-Ukrayna savaşında, Cənubi Qafqazda Ermənistan-Azərbaycan danışıqlarında və Mərkəzi Asiya ölkələri ilə münasibətlərdə Qərbin təsir imkanlarını xeyli zəiflədəcək. Qərbperəstlərin məyusluqları və depressiyanın yaratdığı qeyri-sabit davranışları həm də bununla bağlıdır”.

Politoloq qənaətlərini də bölüşdü: “Qənaətim budur ki, 28 mayda Ərdoğan 14 maydakı uğurunu bu dəfə daha yaxşı göstəricilərlə təmin edəcək. Çünki psixoloji üs-

tünlük tam şəkildə Ərdoğan tərəfdədir və üstəlik, Türkiyə cəmiyyəti də açıq-aşkar görür ki, onun müstəqil siyasət yürüdüən liderini Qərb yıxmaq, ölkəsində qarışıqlıq salmaq istəyir. Bu faktın özü türk seçicisini daha dərinə düşünməyə və öz lideri ətrafında sıx birləşməyə sövq edəcək. Seçkidən sonra isə Ərdoğan xarici siyasətində ənənəvi kursu saxlamaqla, komandasında və daxili siyasətdə ciddi dəyişikliklər, yeniliklər edəcək. Çünki onun əleyhinə səs verənlər də Türkiyə əhalisidir və bu narazılığın sayı kifayət qədərdir. Əminəm ki, seçkilərin nəticələri, əhalinin narazılıq səbəbləri ciddi təhlil edilərək, ölkənin daxilində sürətli islahatlar həyata keçiriləcək”.

Tanınmış siyasi yazır Kənan Rövşənoğlu isə, bir qədər narahatdır. Onun fikrincə, məğlubiyyəti həzm edə bilməyən qüvvələr meydana çıxabilir: “Məlum olduğu kimi, prezident Ərdoğan seçkilərdə 18 nəfər hökumət üzvündən 16-nı, o cümlədən vitə-prezident Fuat Oktayın deputat kimi namizədliyini irəli sürdü. Yalnız iki nazir (biri səhiyyə naziri idi) imtina etdi. Yeni formal olaraq hazırda nazirlərin hamısı deputatdır və Ərdoğan yenidən seçilsə, yeni hökumətdə yer almayabilir. Ancaq bu məsələnin nəzəri tərəfidir. Mümkün-

dür ki, Ərdoğan seçildikdən sonra keçmiş nazirlərin bəzisini parlamentdən geri çağıraraq əvvəlki vəzifələrində davam etmələrini istəsin. Bu o zaman mümkün olmazdı ki, AKP-nin deputat sayı az olsun. Lakin hazırda parlament üstünlüyü AKP və “Cümhur İttifaqı”nda olduğu üçün istənilən naziri geri çağıraraq hökumətdə vəzifə verə bilər. Bu AKP üçün risk yaratmaz.

Yenidən postuna geri çağırılacaq nazirlər arasında müdafiə və daxili işlər nazirinin adı hallanır. Ancaq digər nazirlərin əksəriyyətinin parlamentdə fəaliyyətlərini davam etdirəcəyi ehtimalı yüksəkdir. Amma bu hər bir halda seçkidən sonra dəqiqləşəcək. MİT rəhbəri isə seçkilərdə iştirak etməyib, yeni Hakan Fidanın dəyişdirilməsi ehtimalı demək olar, yoxdur. Əksinə, seçkilərin ilk dövründə onun və İbrahim Kalının daha yüksək vəzifələrə təyin olunacağı barədə yazılar var idi. Xaricdəki səsərin kimə gətirməsi məlum deyil. Çünki demək olar ki, əksər ölkələrdə ikinci turda seçkidə iştirak edənlərin sayında artım olub. Bu səsərin kimə daha çox gedəcəyini səsərin sayılarda biləcəyik. Deyim ki, hər kəs ikinci turda passivlik gözləyirdi. Amma xaricdəki seçicilər daha çox fəallaşmış. Bu səbəbdən də indidən nəse demək olmur.

Erməni diasporuna gəlincə, bu bir az gülməli iddialardır. Fransadakı ermənilərin Kılıçdaroğluna, azərbaycanlıların Ərdoğanə dəstək verməsi seçkilərdə nəyisə dəyişmir. Prezidenti Türkiyə vətəndaşları seçəcək. Əgər Fransa erməniləri Kılıçdaroğluna dəstək mesajı yayıblarsa, demək onun seçilməsini istəmir. Çünki normalda hər kəs anlar ki, seçiqəbağı erməni diasporunun dəstəklədiyi adama Türkiyə xalqı səs verməyəcək. O cümlədən PKK və ya separatçı kürd təşkilatları olsun. Yeni bu cür ucuz mövzular, əminəm ki, Türkiyə əhalisinin sağlam seçim etməsinə mane olmayacaq.

Seçkidən sonra qeyri-sabitlik olacaq iddiaları daha əvvəl də var idi, amma birinci turdan sonra bu iddialar azaldı. Çünki hər kəs gördü ki, seçkinin sabit keçməsi Türkiyənin qazancındır. Buna görə də qeyri-sabitlik ehtimalı azdır, amma tamamilən yox da deyil. Müəyyən qrupların məğlubiyyətlə barışmayıb küçələrə çıxması riski yüksəkdir”.

□ **Cavanşir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

24 may tarixində ABŞ-da yayılan "Nyu York San" (New York The San) saytında Günaz TV-nin rəhbəri, tanınmış güneyli milli fəal Əhməd Obalının vəhşicəsinə döyülməsi və bunun təfərrüatı ilə bağlı məqalə dərc edilib. Məqalədə iddia edilir ki, guya polisən ilkin raportu var, həmin raporta görə, bu hücum siyasi deyil, ailədaxili münafişədir, Əhməd Obalını döyən isə elə öz oğlu Dəniz Obalıdır.

Obalıya qarşı Bakıda hazırlanan İran təxribatı - Faktlar

Bunun ardınca nəşr "polisən raportu" olduğu iddia edilən informasiyanı təkzib edir, ailənin buna təəccübləndiyini bildirir; çoxsaylı arqumentlər getirir, o cümlədən Dəniz Obalının da döyüldüyü, hazırda atasından daha ağır vəziyyətdə reanimasiyada yatdığı xatırladılır, təhlükəsizlik səbəbi ilə onun fotolarını yaymadığını yazır (Media artıq Dəniz Obalının reanimasiyadan fotosu yayıb - red.).

Qəribədir: Əhməd Obalının bacısı oğlu, Günaz TV-nin Azərbaycan bürosunun rəhbəri Araz Obalı Axra.az saytına 24 may saat 14:43-də eksklüziv açıqlamasında da "Nysun.com"a istinad edib, hazırda onların təhlükəsizliyinin gücləndirildiyi, oğlunun reanimasiyada olması və s. bildirilib.

1-ci şübhə

"Nyu York San" Azərbaycan siyasi-media kesiminin tanımadığı, izləmədiyi bir saytdır - zəruri olaraq əlavə edək ki, bu, Britaniyanın məşhur "San" (The San) nəşri deyil. "Nyu York San" 2002-ci ildə qurulub.

Saytın öz adını "San" nəşrinə uyğunlaşdırmasının özü belə bu portal haqda bəzi ehtimallar irəli sürməyə imkan verir - baxmayaraq ki, istiqamətləri fərqlidir.

Maraqlıdır, necə olur ki, ABŞ-da yalnız bu sayt Əhməd Obalı olayına yer verir və onun barəsində araşdırma yayır?

Azərbaycan siyasi-media cəmiyyətində tanınmayan, heç vaxt izlənməyən bir saytda dərc edilən material qısa müddətdə bütün redaktorlara göndərilir. Həm də necə: sayt pulludur, materialların oxunması üçün mütləq abunəlik tələb edilir. Ona görə də "Nyu York San"-ın bu mətni Azərbaycanda əksər redaktorlara, siyasilərə, ekspertlərə, politoloqlara PDF formasında atılıb.

Kimdir bu mətnin Azərbaycan yayılmasının qayışına qalan?

2-ci şübhə

Məqalədə polisən "ilkən raportu"na istinad edilir.

Polisən elə bir raportu olması barədə heç bir sübut yoxdur: nə skrin, nə bəlgə, nə də polisən rəsmi açıqlaması.

Belə bir raportun olduğu nu sayt hansı mənbəyə istinadla və hansı əsasla yayıb?

Ədalət naminə deyək ki, məqalədə araşdırma aparılıb, "polisən raportu" darıadığın edilib və əsəssız olduğu vurğulanıb. Ancaq məsələ mənbəyi belli olmayan "polis raportu" və bu insidentin ailə münafişəsi zəminində olduğu barədə ABŞ hüquq-mühafizə orqanlarında "faktın" döviyyəyə buraxılmasıdır.

Təsədüfi deyil ki. Azərbaycan mediasında bəziləri hətta məqaləni sona qədər oxumadan, "Nyu York San" nəşrinə Britaniyanın məşhur "San" nəşri hesab edərək, artıq bu informasiyanı Azərbaycan oxucusuna çatdırmaqla məşğuldur.

3-cü şübhə

Nyu Yorkda yerləşən bu nəşr nədən Kaliforniyadakı insidentə bu qədər diqqət ayırır?

Digər tərəfdən, Axar.az-da dərc edilən eksklüziv açıqlamanı "Nyu York San" əməkdaşı necə dərhal oxudu-öyrəndi və hətta məqaləsində buna istinad da etdi?

4-cü şübhə

Sözügedən nəşrin mövzuya bu gün yenidən qayıtdığı, guya bunun ailə münafişəsi olması barədə Əhməd

Obalının etirafı olduğu haqda Telegram kanallarında məlumat yayılıb.

Nəşrin elektron versiyasında Əhməd Obalı ilə bağlı ikinci məqalə yoxdur - bəlkə də qəzet formasında var, ancaq sayta hələ yerləşdirilməyib.

Maraqlıdır, əgər qəzet formasında varsa, bunu kim dərhal Telegramda tirajlamağa meyillidir? Yeni məqalədə nədən bəhs edilir? Doğrudanmı Əhməd Obalının "etirafı" var? Əhməd Obalı "etirafı"nı niyə öz kanalında, sosial səhifə hesablarında etmir? "Etiraf" polisədirsə, bunu NYS necə əldə etdi?

Tam bir informasiya manipulyasiyasıdır!

Nəticə:

1. Əhməd Obalı Azərbaycandan qayıtdıqdan bir gün sonra vəhşicəsinə döyüldü;

2. Əhməd Obalıya yaşadığı Çikaqo ştatında deyil, Kaliforniyada hücum edilib. Kaliforniyaya isə oğlunun məzun günündə iştirak etmək üçün gedibmiş.

Oğlunun məzun günündə iştirak etməyə tələsən və buna görə Bakıdan təcili geri qayıdan atanın necə gözəl ailə başçısı olduğuna NYS-in məqaləsində də toxunulur - amma bu, feyk tirajlayanların gözümdən yayınır.

3. Əhməd Obalı haqda sözügedən yazıda Azərbaycan informasiya mühitinin nəbzi döyünür - girin, o məqaləni başdan-ayağa, diqqətlə oxuyun, görəcəksiniz.

Bütün bunlar isə insidentin Bakıdan "idare olunduğunu" iddia etməyə yol açır: Obalının ABŞ-a qayıtdığı informasiyasını hücum edənlərə kim və hardan verib? Onun Çikaqoda deyil, Kaliforniyada olacağını hücum edənlərə kim başa salıb?

"Nyu York San"-da dərc edilən məqalədə Azərbaycan media məkanında həmin gün dərc edilən məqalələrə necə istinad edib bilərdi?

Belə görünür ki, o məqalə Bakıda yazılıb: məqsəd Əhməd Obalıya hücumu məişət səviyyəsinə endirməkdir və yaxud bununla bağlı beynlərə şübhə toxumu səpməkdir.

Əhməd Obalının Günaz TV-si son aylar sürətlə böyüyürdü, Bakıda bağlanan ofisi yenidən açılmışdı; Əhməd Obalı tez-tez Azərbaycana səfər edir, Xudafərinə gedir, azad edilən torpaqları ziyarət edir və bu təəssüratlarını kanalında bölüşürdü.

İranın ən qatı tənqidçisi olan Əhməd Obalıya qarşı bu hücumun sui-qəsd cəhdi və tərkət olduğunu təxmin etmək çətin deyil və bunun İran və yaxud İrana bağlı qüvvələr tərəfindən edildiyini də hər kəs ehtimal edə bilər.

- "Polis raportu"nda Dəniz Obalının həbs edildiyi bildirilir - Dəniz Obalı ağır vəziyyətdə reanimasiyadadır;

- "Polis raportu"nda Əhməd Obalıya hücum edənlərin həbsindən danışılır - hal-buki Əhməd Obalı ona hücum edənləri tanıdığını ilk gündə bildirmişdi.

Onda bu məqalə nəyə lazım idi?

Bakıdan kimlər bu oyundadır? O məqaləni "Nyu York San" üçün Bakıda oturub yazan kimdir? O məqaləni o nəşrdə dərc etdirmək üçün kimlər çalışıb və nə qədər pul ödəyiblər?

Pullu olan, açılmayan məqaləni PDF formasında redaktorlara göndərən kim və ya kimlər olduğunu tapmaqla, kələfin ucunu çözmək mümkündür.

Əhməd Obalı ölümü belə göz altına alan mübarizdir. Hətta o indi qalxıb, bunun ailə münafişəsi olduğunu desə, bu, o deməkdir ki, Əhməd

Obalı xəstəxanada ən eynə-cər formada təhdid edilib - ailəsi ilə!

Əhməd Obalının mübarizədə canından keçməyə hazır olduğunu hər kəs bilir, ancaq övlad bir ayırdır!

Obalı o "etirafa" məcbur da edib bilər - ancaq bu

"etiraf"ın özü İranın bu təraktda birbaşa əlinin olduğunu ortaya qoyan fakta çevriləcək.

Özünüz fikirləşin: hətta ailədaxili münafişə olsa belə, Əhməd Obalı bunu niyə etiraf etməlidir ki?..

□ (Axar.az)

Dünyanı təşvişdə saxlayan xəstəlik: Azərbaycanda vəziyyət necədir?

Dünyada və qonşu dövlətlərdə qızılca sürətlə yayılmağa davam edir. Qeyd edilir ki, xəstəliyin fəsadları daha ağır formada özünü göstərir.

Bəs Azərbaycanda qızılca ilə bağlı vəziyyət necədir, qarşısı necə alınır?

"Trend"-in suallarını cavablan infeksiyist Mərdan Əliyev qeyd edib ki, qızılca çox təhlükəli bir xəstəlikdir və ona qarşı peyvənd olunması mütləqdir.

"Hansı ölkələrdə qızılca yoluxma baş verib, sürətlə yayılırsa, bu o deməkdir ki, həmin ölkələrdə peyvəndlənmə zəif səviyyədə aparılır. Qızılca çox təhlükəli bir xəstəlikdir və peyvənd olunmaq çox vacibdir. Bu xəstəliyin qarşısını almağın tək yolu peyvəndləmədir. Digər xəstəliklərdən fərqli olaraq yoluxduruculuq qabiliyyəti həddən artıq çoxdur. Əgər sinifdə bir uşaq qızılcaya yoluxubsa və digər uşaqlar peyvənd olunmayıblarsa, bütün hər kəs yoluxacaq. Azərbaycanda qızılca peyvəndi uşaqların rutin peyvəndlənmə siyahısına daxildir. Bu səbəbdən hər hansı bir təhlükə olacağını düşünmürəm. Bir-iki yoluxma halı ola bilər. Lakin epidemik səviyyədə qızılcaya yoluxma halları yaşanmır", - deyir M.Əliyev bildirib.

Səhiyyə Nazirliyindən isə "Trend"-ə verilən məlumata görə, hazırda ölkədə qeyri-adi simptomları olan viruslu infeksiyalar yayılmayıb.

"Ölkədə qeyri-adi simptomları olan viruslu infeksiyaların xüsusilə uşaqlar arasında yayılması müşahidə olunmur", - deyir məlumatda qeyd olunub.

Fırtına başlayır - Zelenskinin müşavirindən şok açıqlama

Ukrayna prezidenti Vladimir Zelenskinin ən yüksək səviyyəli məsləhətçilərindən birinin bəyanatına görə, Kiyevin çoxdan gözlənilən əks-hücumu başlayıb.

Musavat.com xəbər verir ki, İtaliyanın Rai1 kanalına danışan Ukrayna prezidenti Vladimir Zelenskinin müşaviri Mixail Podolyak Rusiyanı Ukrayna sərhədlərinə geri itələmək əməliyyatının artıq başladığını bildirib.

Onun sözlərinə görə, 1500 kilometrlik sərhəddə şiddətli toqquşmalar var və proses artıq başlayıb.

Podolyakin hansı cəbhədə hansı hərəkətlərdən bəhs etdiyi belli deyil, ancaq Ukrayna əsgərlərinin şəhəri mühasirəyə almaq üçün Baxmutun ətrafına toplaşdığı məlumdur.

Podolyak uzun müddətdir planlaşdırılan əks-hücum haqda deyib:

"Bu, müəyyən vaxtda, müəyyən gündə başlayacaq bir hərəkət deyil. Bunlar dünən və bu gün edilən əks-hücumlardır və Rusiya qüvvələrini def etmək üçün sabah da davam edəcək".

Mərkəzi ofisi Vaşinqtonda yerləşən "Freedom House" insan hüquqları təşkilatı "Keçid ölkələri 2023" hesabatını açıqlayıb. Hesabatda iddia edilir ki, Azərbaycan reytingdə yalnız Türkmənistan və Tacikistandan önə çıxıb. Onların daxil olduğu səkkiz ölkə möhkəmlənmiş avtoritar rejimlər adlandırılıb. Ermənistan, Gürcüstan, Ukrayna və Moldova isə hibrid rejimlər sayılıb.

Hesabatda habelə Prezident İlham Əliyevin guya "ölkə daxilində müxalifəti sıxışdırıdığı, Ermənistanı və Qarabağ əhalisinin azadlıqlarını təhdid etdiyi" bildirilir. Sitat: "Aydın ki, Bakının Dağlıq Qarabağ və Ermənistanın bəzi hissələri üzərində (?!- red.) nəzarətini genişləndirməsi də yerli əhalinin azadlıq və təhlükəsizliyini sarsıdacaq. Demokratik hökumətlər bu təhlükəni gözdən keçirməlidir. Onlar Ermənistanda demokratiyanı gücləndirmək üçün mümkün hər addımı atmalı, Azərbaycan hakimiyyətinin və ya işğalının (?!-red.) altında yaşayan, yaxud bundan qaçan bütün insanların müdafiəsini təmin etməlidirlər".

Qurumun ənənəvi ermənipərəstliyi, xristian təəssübkeşliyindən qaynaqlanan klassik sırtıqlığı da növbəti dəfə elə burada özünü açıq büruzə verib. Sanki hesabatı hansısa erməni daşnakı ha-

zırlayıb. İfadələr, ittihamlar, leksikon, şantaj ritorikası necə də bir-birinə oxşardır. Hələ üstəlik, Azərbaycanı utanmazcasına işğalçılıqda, yeni "demokratik Ermənistan"ın ərazisinə girməkdə və ona təzyiq etməkdə ittiham edir, erməni separatizminə açıq-aşkar dəstək verir cizma-qara müəllifləri! Görəsən 30 illik erməni işğalı dövründə bu "ədalət qarçıları" harada idilər, səsləri niyə çıxmırdı?

Başqa yandan, Bakının Qarabağdakı erməni əhaliyə "ya Azərbaycan Konstitusiyasını qəbul edin, ya da ərazimizi tərk edin" ədalətli və beynəlxalq hüquqa söykənən çağırışının harası "Qarabağ əhalisinin azadlıqlarını təhdid edilməsi" anlamını verir? Yaxud Laçının girişində - öz suveren ərazimizdə nəzarət-yoxlama postu qurmaqla dəfə elə burada özünü açıq büruzə verib. Sanki hesabatı hansısa erməni daşnakı ha-

"Freedom House"dan həyasızlıq: "Azərbaycan Qarabağdakı erməni əhalinin hüquqlarını pozur..."

Mənfur quruma Bakıdan sərt cavab: "Adını "azadlıq evi" qoymuş bu təşkilat "erməni yuvası"na çevrilib"

li?

Qisası, yenə ölkəmizə qarşı aşırı qərəz, saxtakarlıq, şantaj, erməni yalanlarını "insan haqları" bəhanəsi ilə gərək kimi təqdim etmək cəhdləri...

Xatırladaq ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev haqlı olaraq "Freedom House" təşkilatını ermənipərəst qurum adlandıraraq, onun hesabatlarının Azərbaycan üçün "heç bir əsası olmadığını" deyib.

Azərbaycan cəmiyyətində də "Freedom House" təşkilatına artıq uzun illərdir inam, etimad yoxdur. Azərbaycan üçün bu təşkilatın heç bir dəyəri qalmayıb. Bu bədnam təşkilatın erməni lobbigruplarının sifarişləri ilə uzun illərdir Azərbaycana qarşı fəaliyyət göstərdiyi hər kəs beləlidir.

Milli Məclisin deputatı Aydın Hüseynov "Yeni Müsavat"a bu barədə bildirdi ki, "Freedom House" açıq-aşkar Azərbaycandakı realıqları təhrif edir, Azərbaycana qarşı rayaxma ilə məşğul olur: "Son bir həftədə ard-arda iki hesabatda Azərbaycana qarşı qarayaxma, böhtan dolu fikirlər əksini tapıb. Bu mənfur təşkilat ermənilərin diktəsi və pulu ilə hərəkət edir. Azərbaycan demokratik prinsipləri rəhbər tutaraq inkişaf edən hüquq dövlətidir. Ölkəmizin Konstitusiyasından irəli gələn ədalət prinsipləri qanunlarda və azadlığı əksini tapıb. O cümlədən ölkə vətəndaşlarının sərbəst toplaşmaq azadlığı ilə bağlı hüquqları qanunvericiliklə tam təsbit olunub. Ölkədə media azadlığı, internet azadlığı mövcuddur. Hər kəs fikirlərini sosial şəbəkələrdə yazsa, ya da bilir. Dövlət buna şərait yaradır. Lakin "Freedom House" xislətinə və düşmənçiliyinə uyğun olaraq yenə də bütün bu realıqları görməməzlikdən gəlir. Adını "azadlıq evi" qoymuş bu təşkilat "erməni yuvası"na çevrilib. Təşkilatın ermənipərəst mövqeyi bütün hesabatlarında özünü göstərir. "Freedom House" öz imicini korlamış, heç bir beynəlxalq standartlara, qayda-qanunlara məhəl qoymayan

mənfur, dəyərsiz bir quruma çevrilib. Bu eyni zamanda onu göstərir ki, onun kimi beynəlxalq qurumlar Azərbaycana qarşı qərəzli yanaşmağa davam edirlər. "Freedom House" qeyri-obyektiv və saxta rəylərə güvənərək qərəzli hesabatlar hazırlaması bu təşkilatın çirkli siyasi oyunlarda iştirakını göstərir. Qurum insan hüquqlarından, ölkələrin azadlığından danışarkən ilk növbədə Ermənistanı diqqət etməlidir. Onun sənədlərində göstərilir ki, əsas məqsəd demokratik dəyişiklikləri təşviq etmək, dünyada azadlığın vəziyyətini müşahidə etmək və insan haqlarını qorumaqdır. Lakin illərdir ki, "Freedom House" anti-Azərbaycan şəbəkənin sifarişlərini yerinə yetirir, ölkəmizi beynəlxalq aləmdə nüfuzdan salmaq və bu cür şər-böhtan kampaniyaları aparır. Azərbaycan üçün bu bədnam təşkilatın hesabatlarının dəyəri zibilliyə atılan kağız parçasının dəyərindən də aşağıdır".

Deputat əlavə etdi ki, Azərbaycanın Qarabağ mü-

haribəsində qələbəsi, azad edilmiş torpaqlarda sürətli quruculuq işləri həyata keçirməsi, dünyada, regionda mövqelərinin daha da güclənməsi, inkişafı dünya erməni diasporunu, ermənilərdən qidalanan qüvvələri, narahat edir: "Azərbaycana qarşı böhtan dolu hesabatların hazırlanması yayılması bununla əlaqədardır. Müxtəlif vasitələrlə ölkəmizə təzyiqlər göstərir, böhtanla dolu hesabatlar hazırlayaraq beynəlxalq ictimaiyyətə də mənfi rəy yaratmağa cəhd edirlər. Çirkli pullar hesabına danışan belə ikiüzlü qurumlara artıq dünyada da inanan yoxdur. Ayrı-ayrı qrupların və satqınların sifarişləri ilə fəaliyyət göstərən mənbələrin verdiyi məlumatlardan faydalanan "Freedom House", "Human Rights Watch", "Amnesty International" və digər ermənipərəst qurumlar zaman-zaman ölkəmiz haqqında qərəzli hesabatlar hazırlasalar da, niyyətə nail ola bilməyiblər".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanlıların yarısı ermənilərlə sülhü mümkün sayır, düşmənimiz isə... - Bir sorğuya sözardı

Politoloq: "Bundan sonra Ermənistan cəmiyyəti sülhə vadar ediləcək..."

Azərbaycanda respondentlərin təxminən yarısı bu il Ermənistanla sülh müqaviləsinin imzalanacağına inanır. Bu, Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin (STM) keçirdiyi rəy sorğusunun nəticəsindən məlum olub.

Nəticələrə əsasən, sorğuda iştirak edən vətəndaşların təqribən yarısı yaxın - 42,7%-i bu ilin sonuna kimi sülh müqaviləsinin imzalanacağını bildirib. 39,1% respondent əks mövqedə qərarlaşaraq sülh müqaviləsinin 2023-cü ilin sonuna kimi imzalanacağını düşünmür.

Göründüyü kimi, Ermənistanın sülh müqaviləsinin imzalanmasına hazır olması və bu fonda sülh prosesinə kənar dövlətləri daxil etməklə fərqli "sülh" formatına nail olmaq cəhdləri və qeyri-konstruktiv siyasi davranışları Azərbaycan ictimai rəyinə təsirsiz ötürməyib.

Sorğuda iştirak edənlərin 18,2%-i bu sualla bağlı məlumatı olmadığından fikir bildirməkdə çətinlik çəkib.

Qeyd edək ki, sorğular 2023-cü il mayın 14-17-də kö-nüllü iştirak əsasında 18 yaşından yuxarı 384 respondent arasında keçirilib, anonimlik tam qorunub. Sorğularda te-

lefonla müsahibə formasından istifadə edilib və 12 iqtisadi rayon əhatə olunub. Bu məqsədlə müvafiq məlumat bazasından sözügedən iqtisadi və inzibati rayonlara (şəhərlərə) aid stasionar telefon nömrələri təsadüfi qaydada seçilərək zənglər olunub. Sorğunun seçmə çərçivəsi ölkə üzrə əhali sayının paylanmasına proporsional müəyyən edilib və gender balansı qorunub. Nəticələrin əminlik intervalı 95%, xəta payı 5%-ə bərabərdir.

Bəs Ermənistan əhalisində ovqat necədir?

Şübhə yox ki, iki qonşu arasında sülh anlaşması üçün əsas olan erməni toplumun Türkcə nifrətdən imtinaya nə dərəcədə hazır olmasıdır. Əfsus ki, bu xüsusda hansısa nikbinlikdən danışmağa dəymir. Məsələn, bu yaxınlarda keçirilən rəy sorğusu göstərdi ki, Ermənistan əhalisinin mütləq əksəriyyəti Azərbaycan və Türkiyəni düşmən, Ermə-

nistana əsas təhlükə hesab edir və "Dağlıq Qarabağ" Azərbaycanın tərkibində görmür! Halbuki Azərbaycan və Türkiyənin Ermənistanı yox, İrəvanın Azərbaycan və Türkiyəyə ərazi iddiası var. Hələ üstəlik, Bakı və Ankaranı borclu da çıxarırlar.

Belə olan surətdə baş nazir Nikol Paşinyan öz xalqını sülhə necə hazırlayacaq gö-rəsən?

Politoloq Oqtay Qasımov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Ermənistan cəmiyyətində olan əhval-ruhiyyə və revanşist hisslər, o cümlədən Azərbaycan və Türkiyəyə qarşı

ərazi iddiaları çıxış etmələri sülh prosesinə kifayət qədər ciddi mənfi təsir edən faktorlardandır: "Belə olan şəraitdə Nikol Paşinyanın Ermənistan cəmiyyətini sülhə hazırlamağı kifayət qədər ağır, ciddi prosesdir. Nəzərə alsaq ki, Ermənistan cəmiyyətinə təsir edən kifayət qədər kənar, xarici faktorlar da var. Bölgədə sülh istəməyən dövlətlərin də Ermənistan daxilindəki tərəfdarları, yaxud şəbəkəsi prosesə əngəl törədən əsas amillərdəndir. Əlbəttə, çox yaxşı olardı ki, Ermənistan cəmiyyəti yaranmış realıqları qəbul etsin və hal-hazırda Er-

mənistanda populyar olan qonşularla savaş, ərazi iddiaları kimi sərşəm iddialardan əl çəksinlər, Azərbaycanla, Türkiyə ilə normal münasibətlər sistemə keçsinlər.

2020-ci ildən sonra Ermənistan cəmiyyətində müəyyən dəyişikliklər var və Ermənistan hakimiyyəti də bu realıqları bir ölkədə, bu formada qəbul etməkdədir. Bunun da əsas səbəbi ermənilərin hər zaman qürur duyduğu və arxayın olduqları, Ermənistan dövlətinin də yeganə baş tutmuş dövlət qurumu olan ordunun darmadağın edilməsidir. Azərbaycan ordusu 44 günlük müharibədə Ermənistan ordusuna ağır zərbə vuraraq onu acınacaqlı məlubiyyətə uğradıb, darmadağın edib. Bu, Ermənistan cəmiyyətində müəyyən qədər ayıq və daha normal düşünmə fürsəti yaratdı. Ümumiyyətlə, qəbul edilməlidir ki, revanşist, millətçi faşist düşüncələrin ortadan qaldırılması üçün ona ağır zərbələr vurulmalıdır. Məhz terrorçu düşüncələr döyüş meydanında ağır zərbə alaraq məhv edilməlidir ki, cəmiyyət normal həyata qayıda bilsin. Ermənistan cə-

miyyətində də hal-hazırda 44 günlük savaşın təsirləri müəyyən qədər erməniləri realist düşüncəyə yönəltse də, revanşist hisslər hələlik güclüdür. Görünür, Nikol Paşinyan həm də bunun sıxıntılarını çəkməkdədir".

Politoloq hesab edir ki, əgər ciddi şəkildə xaricdən, xüsusilə də ABŞ-dan təzyiqlər olarsa, Ermənistan sülhə vadar edilə bilər: "Nikol Paşinyanın hakimiyyətini qorumaq şərtlə o sülhə gedə bilər. Əks halda, əgər sülh prosesi uzanacaqsa və Ermənistan yenə də ənənəvi siyasətinə əl atacaqsa bu, növbəti toqquşmalara gətirəcək ki, onda bu Ermənistan üçün daha ciddi və ağır nəticələr olacaq. Bundan sonra Ermənistan cəmiyyəti sülhə vadar ediləcək. Yeni bunun iki yolu var: ya onlar yeni realıqları qəbul edərək, prosesi düzgün qiymətləndirməli, yaranmış beynəlxalq geosiyasi şərtlərin nəticələrini görməklə Azərbaycan və Türkiyəyə ərazi iddialarından imtina edərək normal qonşuluq müstəvisinə qayıtmalıdır, ya da bu davranış revanşist düşüncədə davam edəcəksə, ermənilər növbəti ağır zərbə alaraq daha ağır şərtlərlə sülhə gedəcəklər. Ona görə də Paşinyanın qarşısında da kifayət qədər ciddi seçim var. O, öz xalqını iki seçimdən birini etməli olduğuna inanmalıdır".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Paşinyan "hamam pulunu verməmək üçün dava salan "İntilgent Rza" rolunda

Elşad PAŞASOY
epashasoy@yahoo.com

Azərbaycanın dövlət başçısı erməni baş nazirin cavabını necə lazımdırsa verdi. Bunu hətta Rusiya mediası da dərhal təsdiqlədi. Nikol Paşinyanın növbəti dəfə özünü nə qədər gülünc vəziyyətə saldığını hər kəs gördü. Lətifəsi bizim kino qəhrəmanlarından uzaq, Paşinyanın davranışları "O olmasın, bu olsun" filmindəki hamam səhnəsini xatırlatdı: "Mən hamam pulunu verməmək üçün şuluq salacam" deyən "İntilgent Rza bəy" personajını...

Adamda qanacaq yaxşı, həm də vacib şeydir. Mayın 25-də Moskvada Ali Avrasiya İqtisadi Şurasının geniş tərkibdə iclasın keçirildi. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, Rusiya Prezidentinin də minnətdarlıqla ifadə etdiyi kimi, iclasda xüsusi qonaq statusu ilə iştirak edirdi. Həm də iclasdan sonra keçirilməsi nəzərdə tutulan üçtərəfli görüşlə əlaqədar Moskvaya təşrif buyurmuşdu. Paşinyanın dövlətçilik ərkanı, sadə dildə desək, qanacağı olsaydı, üçtərəfli müzakirə olunması məsələləri açıb Ali Avrasiya İqtisadi Şurasının predmetinə çevirməzdi. Amma buna getdi, özü də Azərbaycan Prezidenti kifayət qədər soyuqqanlı, həm də sülhməramlı, əməkdaşlığa söykənən mövqe sərgilədikdən sonra Paşinyan az qaldı əlini üzünə, başına tutub qışqırsın ki, "yoldaş Putin, xahiş edirəm qoymayın, İlham Əliyev məni vurdu, imkan verməyin, biz, yazıq erməni xalqını genosid elədi" - sayaqı haray salsın. Hətta bu, dövlət başçımızın da diqqətindən yayınmadı, "Mənim sözlərimdə ərazi iddialarını görmək üçün güclü fantaziya sahibi olmalısın" - deyərək qarşı tərəfi mənən öldürdü.

Düşünürəm ki, Paşinyan Moskvaya gedərkən xəyallar qurub, yəni Əliyev bunu deyəcək, mən filan cavabı verəcəyəm şəklində. "Şparqalka"dan istifadə edib. Daha inandırıcı ehtimal budur ki, Rusiya paytaxtına onları aparan təyərənin trapından xoşbəxtcəsinə enən Nikol və Anna bir gün əvvəldən heç də təsadüfən Moskvaya uçmamışdılar. Onlar öncədən təlimat almağa yollanmışdılar. Necə ki, 9 may paradında iştirak edib İrəvana döndəndən sonra Diğ tərribatı baş verdi, hər iki tərəf itki verdi, çünki qarşıda Brüssel görüşü vardı. Bu dəfə də Ermənistanın baş naziri "hamamda dava salmaq" üçün tezislər almağa tələsdə və rolunu kifayət qədər bayağı formada, rus dilinin "qol-qabırğasını" sındırmaqla icra elədi.

Rusiya prezidenti Putin özünü neytral göstərməyə çalışdı. Məsələn, Azərbaycana xoş gəlmək və tərəfsiz olduğunu "sübut" etməkdən ötrü dəhliz və digər terminlərdən öncə ərazi bütövlüyü məsələsinin gəldiyini xatırlatdı. Dolayısı ilə Paşinyana "Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanımsan, daha nə "dalay-dalay" eləyirsən" eyhamını vurdu. Axı bu iclasdan bir gün qabaq Rusiya XİN rəsmisi Mariya Zaxarova ölkesinin Paşinyanın mövqeyinə reaksiyasını açıq şəkildə ifadə etmişdi. Sitat: "Paşinyan son bəyanatları ilə Ermənistanı da və Dağlıq Qarabağda qarışıq reaksiyaya səbəb olub".

Putinin izni olmadan Zaxarova yox, heç Lavrov da belə bir anti-Azərbaycan mövqe sərgiləyə bilməzdi. Rusiya prezidenti də hələ 44 günlük müharibə bitəndən sonra "Beynəlxalq hüquqa əsasən, Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsidir" deyib. Amma bundan ö tərəfə addım atmayıb, hətta Laçın sərhəd-nəzarət məntəqəsi qurmağımıza əngəlləri müşahidə etmişik.

Elə iclasda sədrlik edən Nikolun yersiz çıxışına yeri olmadığını halda, şans yaratmaqla öz məqsədini də nümayiş etdirdi. Əks təqdirdə, iftirlər yağdıran şəxsə "bura o müzakirələrin yeri deyil, ikilikdə, üçlükdə görüşümüz olacaq, danışırıq" deyib də, polemikaya son qoya bilərdi. Amma etmədi. Çünki ziddiyyətlərin dərinləşməsində, Qafqazda hələ uzun illər mövcudluğunu qoruyub-saxlamaqda maraqlıdır. Həm də Paşinyanın rəzil olmasına ermənilərin də baxmasını istəyirdi, görsünlər ki, beləsindən onlara lider olmaz və Rusiyanın adamının kürsüyə yolu açılsın. Ruben Vardanyan Qarabağda maritə yatıb...

Üstəlik, Paşinyanla ikitərəfli görüşündə də Putinin "Rusiya Laçın dəhlizi ilə bağlı mövqeyini heç vaxt dəyişməyib və bu, Moskva, İrəvan və Bakı arasında üçtərəfli sazişlərdə öz əksini tapıb" söyləməsi təkcə Ermənistanın könlünü almağa xidmət edən mövqe kimi yozula bilməz. Rusiya lideri Paşinyana ikilikdə "molades, yaxşı oynadın" deyib heç şübhəsiz.

Əslində Ermənistanın baş naziri 86,6 min kv.km-lik Azərbaycan ərazisini tanıdığını deməklə dinc tənzimlənməyə doğru cəsarətli addım atmışdysa, Qarabağ daxil, ərazi bütövlüyünü tanıdığı ölkənin içərisində, Laçın yolunda eşələnməyə cəhd göstərməsi onu növbəti dəfə rəzil elədi. Azərbaycan Prezidentinin bir sıra hallarda özünü gülməkdən saxlaya bilməməsi hər şeyi deyirdi. Nəmə yazdırmaq üçün toyda dava salan qonağa da bənzədi Nikol. Belə qeyri-ciddi birisi ilə necə ciddi danışıqlar aparmaq, ciddi sənəd imzalamaq olar, bu da başqa bir dərddir...

Məlum olduğu kimi, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev həmkarı Vladimir Putinin dəvəti ilə ilk dəfə Moskvada Avrasiya İqtisadi Şurasının iclasına qatıldı. Özü də iclasın keçirildiyi zala o, Putinlə birlikdə daxil oldu.

Azərbaycan dövlət başçısı toplantıda xüsusi qonaq qismində çıxış edirdi. Azərbaycanda isə bəziləri bu faktı ölkəmizin Avrasiya İqtisadi Birliyinə qoşulmağa hazırlaşmasının təzahürü kimi təqdim edirlər. Halbuki Prezident öz çıxışında 4 ildir Qoşulmama Hərəkatına uğurla sədrlik edən Azərbaycanın müstəqil və balanslı xarici siyasət kursuna sadıq qaldığına məxsusi diqqət çəkdi. O sırada iqtisadiyyatımızın şaxələndirilməsindən də söz açdı.

"Yeni Müsavat" yazır ki, zaman-zaman rəsmi Moskva Azərbaycanın AİB-ə üzv olması arzularını dilə gətirib. Eləcə də Gömrük İttifaqına qoşulmağa da çağırışlar olub. Hətta AİB-də müşahidəçi statusu qismində Azərbaycanın iştirakı arzulanıb. Lakin rəsmi Bakı Şərq-Qərb strateji qarşıdurmasında heç zaman tərəf olmayıb. Ona görə də bu tədbirdə iştirakı təşkilata üzvlüyə hazırlıq kimi qiymətləndirmək çox tezdir.

Bəs belə tələskən ehtimalı irəli sürənlərin arqumentlərində əsas varmı? Putinin Əliyevə jesti ən əvvəl nə ilə bağlı ola bilər? Niyə məhz indi - 2023-cü ildə o, Azərbaycan Prezidentini Avrasiya İqtisadi Birliyinin ali toplantısına dəvət etdi?

"Ötən il Azərbaycanın Avrasiya İqtisadi Birliyi ilə əmtəə dövriyyəsi 31 faiz artıb və 4,7 milyard dollar təşkil edib".

Bu barədə Azərbaycan Prezidenti Ali Avrasiya İqtisadi Şurasının geniş tərkibdə iclasında çıxışı zamanı bildirib. Bu ilin yanvar-aprel aylarında qarşılıqlı ticarətin həcmi daha 38 faiz artdığını söyləyən dövlət başçısı deyib: "Ötən il Avrasiya İqtisadi Birliyinə üzv ölkələr Azərbaycanın xarici ticarət dövriyyəsində payı 9 faizə yaxın olub. Biz əmtəə dövriyyəsinin gələcək artımında böyük potensialı olduğunu görürük".

Azad Demokratlar Partiyasının sədri, politoloq Sülhəddin Əkbər ölkəmizin AİB-ə üzvlük gözləntilərini qəzetimizə şərh edərkən bildirdi ki, ilk növbədə Rusiyanın Ukraynaya təcavüzkar hücumu uğurla nəticələnsəydi, bu perspektiv Azərbaycan üçün açılacaqdı. Onun sözlərinə görə, o zaman artıq Rusiya imperiyanı bərpa etmək xətti götürəcəkdə və Azərbaycan bundan kənarda qalmayacaqdı.

Putindən Əliyevə xüsusi jest və...

Azərbaycanda yaşanan təlaş

Sülhəddin Əkbər: "Rusiyanın Ukraynaya təcavüzü uğurla nəticələnsəydi, Azərbaycan Avrasiya İqtisadi Birliyinə üzvlükdən kənarda qalmayacaqdı, nə yaxşı ki..."

"Xatırlatmaq istəyirəm ki, Ukraynaya hücumu ərəfəsində 22 fevralda Rusiya və Azərbaycan mütəfiqlik bəyannaməsi imzaladılar. Bu da göstərir ki, əgər proseslər Rusiyanın xeyrinə inkişaf etsəydi, Azərbaycan Avrasiya İqtisadi Birliyinə üzvlükdən kənarda qalmayacaqdı. Ancaq nə yaxşı ki, hadisələr əks istiqamətdə inkişaf etməkdədir. Lakin bir məsələni də gözdə tutmaq olmaz - əgər Azərbaycan Qarabağ məsələsinin həllində Rusiyaya "stavka" edərsə, yəni Moskva ilə münasibətlər əsasında problemin həllini görürsə, onda bu perspektiv yenidən aktuallaşa bilər. Yox, Rusiya Ukraynada məğlub olarsa, bu məsələ bağlanacaq. Ona görə də bu suallara cavab tapmaq üçün zamanı gözləməliyik və düşünürəm ki, Prezident də tələsməyəcək", - deyərək S.Əkbər vurğuladı.

"Bəs iqtisadi birliliyə qoşulmaqla Azərbaycanı hansı risklər gözləyir" sualımıza cavabında politoloq qeyd etdi ki, üzvlüyün öz riskləri var və bunu Prezident Əliyev görməyib bilməz: "Dünya geopolitik olaraq iki qütbə ayrılıb. Hazırda demokratik ölkələr bir blokdadır, qarşısında isə anti-demokratik rejimlərin bloklaşması başlayıb. Bu zaman Azərbaycan seçim etməli olacaq: ya demokratik dünyada, ya Şimali Koreya, Çin, Rusiya ilə bir blokda. Lakin Azərbaycanın yeganə mütəfiqi olan qardaş Türkiyənin NATO üzvü olduğunu,

Avropa Birliyinə namizədliyini, həmçinin ölkəmiz üçün əsas bazarın Qərb olduğunu nəzərə alsaq, Azərbaycanın Türkiyə ilə birgə addımlar atmaqdan başqa yolu qalmır. Əks halda embarqolara, sanksiyalara hazır olmaq lazımdır".

Siyasi ekspert Azad Məsiyevin "Yeni Müsavat"a bildirdiyinə görə, Avrasiya İqtisadi Birliyi təsis edildəndə Azərbaycanın daxil olması təklif edilmişdi. "Ancaq o dövrdə Bakının şərtləri var idi: birincisi, Ermənistan üzv idi, təşkilatda təməl prinsiplərdən biri isə sərhədlərin açılmasıdır. Həmin vaxt Bakı bəyan etdi ki, biz Ermənistanla münasibətdəyik və sərhədləri açmaq real deyil. Ona görə üzvlük baş tutmadı. İndisə situasiya fərqlidir. Əgər iki ölkə arasında sülh müqaviləsi bağlanarsa, Ermənistan dinc və yanaşı yaşamaq şərtlərini qəbul edərsə, Azərbaycanın Avrasiya

İqtisadi Birliyinə üzvlüyündə problem olmayacaq. Çünki əsas bazarın Qərb olduğunu nəzərə alsaq, Azərbaycanın Türkiyə ilə birgə addımlar atmaqdan başqa yolu qalmır. Əks halda embarqolara, sanksiyalara hazır olmaq lazımdır".

A.Məsiyevin fikrincə, unutmaq ki, Azərbaycan balanslı siyasət yürüdü və Qoşulmama Hərəkatındadır: "Eyni zamanda, iqtisadi məsələlərdə Avropanın qaz tələbatında mühüm rol oynayır. Ona görə Azərbaycanın üzvlüyündə iqtisadi baxımdan problem yoxdur. Digər tərəfdən, Rusiya və Azərbaycan liderlərinin şəxsi münasibətləri yüksəkdir. Bu özünü görüşlərdə, toplantılarda göstərir. Biz görüntülərə baxanda da şahid oluruq ki, Putinlə Əliyev arasında ciddi etimad mövcuddur və gələcəkdə əlaqələrin inkişafı artacaq".

Emil SALAMOĞLU,
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanda bir həftə əvvəl lisenziyası alınan "Günaybank"-ın ardınca daha bir bankın da fəaliyyəti məhdudlaşdırılıb. Söhbət İran Milli Bankının Bakı filialından gedir.

Filialdan "Report"-a verilən məlumata görə, Azərbaycan Mərkəzi Bankı quruma məhdudiyyət tətbiq edib. Tənzimləyici qurum kredit təşkilatına məktub göndərərək və hesabdən pul götürmək istisna olmaqla bütün bank əməliyyatlarının (depozit qəbulu, kredit verilməsi və s.) dayandırılmasını tələb edib. Bununla yanaşı, "Bank Melli İran-Baku"-dan AMB-nin qərarının səbəbləri barədə açıqlama verilməyib.

Qeyd edək ki, İran Milli Bankının Bakı filialı Azərbaycanda açılan ilk xarici bankdır. Yalnız İrana və əksinə pulköçürmələri ilə məşğul olur. Bankın internet sahifəsində qeyd edilir ki, "Bank Melli İran bütün dünyada geniş filial şəbəkəsinə malik olan bir bank olmaqla onun Direktorlar Şurası Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyatının inkişaf meyillərini nəzərə alaraq iqtisadi münasibətləri daha da genişləndirmək, artan xətt üzrə Azərbaycan-İran və İran-Azərbaycan ticarət-iqtisadi əlaqələrinin iqtisadi subyektlərinə daha geniş və operativ maliyyə-kredit xidmətləri göstərmək üçün 1993-cü ildən Bakı şəhərində yerləşən Bakı filialını formalaşdırmışdır".

2022-ci ilin nəticələrinə dair açıqladığı məlumatdan aydın olur ki, İran bankı 2022-ci ili təxminən 1,9 milyon manat xalis mənfəətlə tamamlaya bilib. Xatırladaq ki, bank 2021-ci ili 1,96 milyon manat xalis zərərle bağlamışdı.

İran Milli Bankının Bakı Filialının açıqladığı hesabatı əsasən, 2022-ci ildə Bankın faiz gəlirləri 3 milyon 476 min manat, faiz xərcləri 231 min manat təşkil edib. 2021-ci ilin nəticələri ilə müqayisədə görmək olur ki, faiz gəlirləri 34 min manat artıb, faiz xərcləri isə 70 min manat azalıb. Nəticədə bankın xalis faiz gəliri 3 milyon 245 min manat təşkil edib.

2022-ci ilin sonuna İran bankının aktivlər üzrə mümkün zərərlərə görə ehtiyat ayırmaları 866 min manat olub. Bu - 2021-ci ilin yekunundakı rəqəmdən (3 milyon 733 min manat idi) 4 dəfə azdır. Qeyd edək ki, məhz zərərlər üzrə ehtiyat ayırmalarının kəskin artması İran bankının 2021-ci ili zərərle başa vurmasına sə-

İran Bankının Bakı filialına qarşı sərt qərar

"Bank Melli İran-Baku"-nın fəaliyyəti məhdudlaşdırıldı - səbəb; **ekspert:** "Sonrakı addım bankın lisenziyasının geri alınması ola bilər"; əmanətlərin taleyi necə olacaq?

bəb olmuşdu.

2022-ci ildə İran bankı xarici valyuta mövqeyinin yenidən qiymətləndirilməsindən 127 min manat itirib, halbuki 2021-ci ildə bu göstərici 82 min manat olmuşdu. Ötən il bankın xarici valyuta əməliyyatlarından gəliri 185 min manat olub. 2021-ci ildə isə bu göstərici 454 min manata bərabər olub - 2,5 dəfə azalma baş verib.

2022-ci ildə İran bankının inzibati xərcləri əvvəlki ilə müqayisədə təqribən 10 faiz artaraq ilk dəfə olaraq 2,1 milyon manatı keçib. Nəticədə 2022-ci ilin sonunda bankın vergidən əvvəlki mənfəəti 2 milyon 95 min manata yüksəlib. 228 min manat mənfəət vergisi xərçini nəzərə aldıqdan sonra bank 2022-ci ilin 4-cü rübünü 1 milyon 867 min manat xalis mənfəətlə tamamlayıb. Başqa sözlə, faiz gəlirlərinin artımı və ehtiyat ayırmalarının azalması İran bankını 2021-ci ildəki xalis zərərdən 2022-ci ildə xalis mənfəətə çıxarıb.

Bankın açıqladığı balans hesabatına əsasən, 2022-ci ilin sonunda İran bankının aktivləri bir il əvvəllə müqayisədə 10 milyon manat artaraq 96 milyon manatı keçib. Bu artımın 4 milyon manatı nağd vəsaitlərinin yüksəlməsinin, 6 milyon manat isə qiymətli kağızlara yatırımların payına düşüb - 17 milyon

manatdan 23 milyon manata yüksəlib. Əvəzində müştərilərə verilən kreditlər 400 min manat azalıb.

İlin sonuna İran Bankının öhdəlikləri təqribən 8 milyon manat artaraq 51,4 milyon manatdan 59,3 milyon manata yüksəlib. Artımın səbəbi maliyyə institutlarından alınan borcudur - 23 milyon manatdan 33 milyon manata yüksəlib. Bankın müştəri hesablarındakı pullar isə azalıb - ötən ilki 10,7 milyon manatdan 8,9 milyon manata enib. Başqa sözlə, müştərilər bankdan 1,8 milyon manatdan artıq vəsaiti geri çəkiblər.

Ötən il İran bankı cəmi kapital problemini də bir qədər yüngülləşdirə bilib - 2022-ci ilin sonunda bankın cəmi kapitalı 37,3 milyon manat olub, halbuki 1 il əvvəl bu göstərici 35,4 milyon manat idi.

Fəaliyyətinə məhdudiyyət qoyulmasına dair məlumat yayıldıqdan bir neçə saat sonra Bank 2023-cü ilin birinci rübü üzrə maliyyə hesabatını açıqlayıb. Hesabatı görə, birinci rübdə İran bankının faiz gəlirləri 798 min manat, faiz xərcləri isə cəmi 19 min manat olub. Bundan başqa, bank xarici valyuta əməliyyatlarından 113 min manat gəlir əldə edib, eləcə də aktivlərin dəyərşərtləşməsi üzrə ayrılmış ehtiyatlardan 140 min manat geri qaytarılıb. Bankın inzibati xərcləri bu dövrdə

497 min manat təşkil edib. Nəticədə bank birinci rübü 621 min manat xalis mənfəətlə başa vurub.

Bankın aktivləri cari ilin birinci rübündə 102,3 milyon manat təşkil edib ki, bu da ötən ilin sonuna nisbətən 5,9 faiz, yəni, 5,7 milyon manat çoxdur. Bunun 8,4 milyon manatı müştərilərə verilmiş kreditlərdir. Son 3 ayda Bakı filialının kredit portfeli 10,7 faiz, yəni, 1 milyon manat kiçilib.

Hesabat dövründə İran bankının öhdəlikləri 8,6 faiz və ya 5,1 milyon manat artaraq 64,4 milyon manata çatıb. Kapitalı isə 1,6 faiz, yaxud 622 min manata yaxın artaraq 37,9 milyon manata çatıb.

Bank sahəsi üzrə ekspert Əkrəm Həsənovun "Yeni Müsavat"-a dediyinə görə, fəaliyyətin məhdudlaşdırılmasından sonrakı addım bankın lisenziyasının geri alınmasıdır: "Bu o deməkdir ki, bankın maliyyə problemləri var. Adətən, belə məhdudiyyət qoyulandan bir neçə ay sonra bankın lisenziyası ləğv olunur. Qanuna əsasən Mərkəzi Bank hər hansı banka qarşı belə məhdudiyyət tətbiq etdikdə, bu barədə ictimaiyyətə məlumat verməlidir. Çünki məhdudiyyət əmanət qəbulunu da qadağan edir, vətəndaşların vaxtında məlumatı olmalıdır".

Onu da qeyd edək ki, ötən il Azərbaycanda İranın

növbəti casus şəbəkəsi aşkarlananda məlum oldu ki, şəbəkənin fəaliyyətini İranın Bakıdakı səfirliyinin avtomobilləri ilə daşıyan pullarla maliyyələşdiriblər. Bu isə o deməkdir ki, Azərbaycan qanunvericiliyinə zidd, ölkənin milli təhlükəsizliyinə təhdid yaradan fəaliyyətlərdə İranın buradakı rəsmi qurumları, onların nümayəndələri də aktiv iştirak edirlər. Bu baxımdan, diqqətlər maliyyələşmədə iş-tirək imkanını daha yüksək olan İran Milli Bankının Azərbaycan filialına yönəlmiş, Azərbaycan cəmiyyətindən filialın ölkəmizdəki fəaliyyətinin dayandırılması barədə çağırışlar səsləndirilmişdi.

Bu ilin fevralında belə çağırışlara dair sualı cavablandıraraq Azərbaycan Mərkəzi Bankın baş direktoru Toğrul Əliyev bankın bağlanması istisna etməyib: "Azərbaycan Mərkəzi Bankı İranın "Bank Melli İran" bankının lisenziyasının ləğvi məsələsinə baxmağa hazırdır".

Lakin AMB rəsmisinin sözlərinə görə, həmin vaxta kimi belə bir müzakirə olmayıb.

"APA-Economics"-in araşdırmasına görə, İran Bankının Bakı filialı 2019-cu ildən məcmu kapitalla bağlı tələbləri pozub. Belə ki, sonuncu dəfə Filialın məcmu kapitalı 2018-ci ildə Azərbaycanda fəaliyyət göstərən yerli banklar və xarici bankların burada fəaliyyət

göstərən filiallarına qoyulan minimal 50 milyon manat tələbindən yüksək olub. 2018-ci ilin audit olunmuş hesabatına əsasən, Filialın məcmu kapitalı 53,1 milyon manat təşkil edib. 2019-cu ildə 37 milyon manat bölüşdürülməmiş zərər Filialın məcmu kapitalını 36,6 milyon manata kimi endirib. 2020-ci ildə bu rəqəm 37,4 milyon manata, 2021-ci ildə 36,4 milyon manat, 2022-ci ildə isə bir qədər yüksək - 38,1 milyon manat təşkil edib: "Bank kapitalının və onun adekvatlığının hesablanması Qaydaları"-nın tələblərinə əsasən, Azərbaycanda yeni yaradılan banklar üçün nizamnamə kapitalının, xarici bankların yerli filialları üçün nizamnamə kapitalına bərabər tutulmuş vəsaitin minimum miqdarı 50 milyon manat məbləğində olmalıdır. Bu isə o deməkdir ki, Bank Milli İranın Bakı Filialı məcmu kapitalla bağlı müəyyən edilmiş tələbləri pozduğu halda fəaliyyətini davam etdirir".

Xatırladaq ki, İran Milli Bankının filialından başqa, Azərbaycanda İran mənşəli daha bir bank fəaliyyət göstərirdi. "RoyalBank" adlı bu bankın lisenziyası 2012-ci ildə Azərbaycan Mərkəzi Bankı tərəfindən geri alınmış, bankın sahibi olan iranlı iş adamı Əli Cam və onun oğluna qarşı cinayət işi qaldırılıb. Azərbaycan tərəfi cinayət işinin bankdakı mənim-səmə faktları ilə bağlı olduğunu açıqlasa da, xarici mətbuat məsələnin başqa səbəblərinin olduğunu yazıb. Məlum olub ki, "RoyalBank" sanksiyalar altında olan İranın gizli satdığı neftdən əldə etdiyi pulların ağardılmasını həyata keçirib. Bu faktı isə ABŞ kəşfiyyat və maliyyə orqanları aşkarlayaraq, Azərbaycan qarşısında məsələ qaldırıblar. Nəticədə, Azərbaycan Mərkəzi Bankı bankın lisenziyasını geri çəkib, daha sonra cinsayət işi qaldırılıb, araşdırılma aparılıb.

P.S. Dünən İran Milli Bankının Bakı filialına məhdudiyyət tətbiqinin səbəbi ilə bağlı Mərkəzi Bankdan açıqlama veriləcəyi gözlənilirdi...

Üçüncü taksi müharibəsi

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"Verərsən ətdən-mətdən,
 İşlərəm bərkdən-bərkdən.
 Verərsən şordan-mordan,
 İşlərəm ordan-burdan"

(Azərbaycan ata sözü)

Hökumətdən, məmur-oligarx sistemindən asılı olmadan fəaliyyət göstəriləsi sonuncu sahə qalıb, mustuluğunu verin. Bu, taksi sürücülüğüdür. Camaat kreditə, borca, arendaya... hansısa "drandulet" əldə edir, onu sürüb beş-on qəpik qazanır. Bir əlindir, bir sükan, sür, qazan. Azərbaycanda bazar iqtisadiyyatına aid axırıncı ələ keçirilməmiş nöqtədir taksi sürücülüğü. Qalan hər yerdə de-fakto "sovet hökuməti" qurulmuşdur.

Lakin son günlər hökumətin qırımından, açılan informasiya savaşı partapurtundan belə qənaətə gəlmək olar ki, bunu da ələ keçirmək fikrindədirlər.

Məsələn, bir də görürsən hüquq-mühafizə orqanları 60 əxlaqsız taksi sürücüsünü yaxaladı. Dəhşət. Sən demə harda yolunu azan, milli dəyərlərimizə zidd ünsürlər varsa taksi şirkətlərinə doluşmuşlar. Başqa bütün idarələrdə qadına, qıza yalnız gələcəyin anası, vətən torpağı, Araz çayının sonası, nə bilim, Tomris, Sara xatun, Natəvan gözüylə baxırımlar. Vallah. Bunu təzəlikcə 3 il alan fəvqəladən polkovnik Zaur müəllim də təsdiqləyə bilər. (Yeri gəlmişkən, həmin məhkəmədə Anar müəllim də ifadə vermişdir - qəhrəmanın yaradılmasında iştirakına görə).

Taksi sürənlərin çoxu narkoman, narkotik satıcısı, iynə vuran, alkoqolik, ailəsindən bezmiş, arvadından boşanmış, Xoşqədəmin verilişindən qaçmış, xası araqsız yeyən, ağsaq-qal gələndə ayağa durmayan, ağbirçəyin əlindən öpməyən, toyda dava salan, roman oxumayan, dastanlarımızı bilməyən, dördillik rus-tatar məktəbinin kamal attestatsız, Dövlət Standartlar Komitəsinin kamil standartsız məzunu imiş.

Sürücülər qul kimi işlədilir, kartla ödəniş qəbul edilmir, xəritəni bilmirlər, maşın zibil içində, söyüş söyürlər, siqaret çəkirlər... Hansını deyəsən?

Hətta avtobusların düzgün sənişin daşıya bilməməsinin səbəbkarı taksi sürənlər imiş! Probka yaradırmışlar. Bu qədər sadə. Ara yerdə gedib haqqı 40 qəpik oldu, nəhaq ziyana düşdük. Tfu, sizin üzünüze - Mirzə Cəlilin qəhrəmanı demişkən.

Açıq, yaxın tariximizdə hökumətin taksi sürənlərə qarşı bir neçə vətən müharibəsinin şahidləri olmuşuq. Birinci taksi müharibəsini Hacıbala müəllim açmışdı. Bakının müdiri olan da. Lakin məğlubiyyətə uğradı. Sonra 2-ci taksi müharibəsini yaşadım. Bu savaşı Jukovu, Rokossovskisi nəqliyyat naziri Ziya Məmmədov idi. Ziya müəllimin nəqliyyat müfəttişləri ləm, dəyənək, yaba, kərənti, tank əleyhinə mina, özüyəriyən artilleriya qurğusu və sairə müasir silah-sursatdan yararlanaraq taksi sürücülərinin leşini atırdılar. Şəhərə əhalini dünya səviyyəsində daşımaq üçün "badımcı taksiləri" də gətirilmişdi. Lakin bu taksilər Ziya müəllimdən sonra, gecə saat 12-də bal-qabağa çevrildi, hazırda paytaxtın böyür-başında toz içində çürüməkdədir.

Uzun sözün qısa, taksi sürənlər hər dəfə davanı udurdular, lakin deyəsən bıçaq sümüyə dayanıb, bu dəfə geriye yol yoxdur, arxada Moskva prospektidir. Sonuncu müstəqil peşə qalası darmadağın olmalıdır, müvafiq inhisara salınmalıdır. Bunun üçün ciddi əsaslar var.

Məndə olan məlumata görə taksi sürənlərin Qarabağdakı separatçıların lideri Araik Arutyunyanla gizli əlaqələri vardır. Adının çəkilməsini istəməyən mənbədən əldə etmişəm. Ərzaq mallarının bahalıq, inflyasiyanın sürətlənməsi də taksi sürənlərin günahıdır. Toyda süfrəyə normadan artıq ət qoyulur. Deputatlardan Aydın müəllim təklif edir ki, hökumət bunu normaya salsın. Doğrudan da, hökumət qərar verməyə bu millət yeyib-içməyini də bilmir, ağzımızdan horra tökülür. Ancaq toyda düzgün qidalanmaya mane olan əsas zümrə taksi sürənlərdir. İstəyirlər millət çoxlu yesin, leşini evə taksidə atmaq lazım gəlsin. Toyxana sahibləriylə gizli razılaşma mətni tapılıb.

Hələ suyun qiymətini heç demirsən?! Onu da deputatlar düzgün qeyd etdilər ki, moykalar axıdır, su israf olur, nəticədə məcburuq suyun qiyməti qalxsın. Bəs moykalarda ən çox maşın yuyanlar kimdir? Ay sağ ol, düz tapmısan: taksi sürənlər. Yene gəlib çıxdıq həmin yere.

Cəhənnəmdə taksi sürənlər üçün ayrıca qazan var. Dama-dama qapaqlı. Hibrid qazandır - həm qırla işləyir, həm mazutla.

Son anda aldığım məlumata görə birinci siniflərin elektron qəbulunda yaranan problemlərin də səbəbkarı taksi sürənlərdir.

P.S. Əgər taksi sürənlər bu qırğından da xortlaya bilsələr, ta mənim sözüm yoxdur.

Mayın 25-də Moskvada Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan rəhbərləri - İlham Əliyev, Vladimir Putin və Nikol Paşinyan səviyyəsində üçlü formatda daha bir görüş reallaşdı. Lakin danışıqlarda müəyyən irəliləyişin (bir həftə sonra baş nazir müavinləri kommunikasiyalarla bağlı görüşəcək) qeydə alınmasına və nikbin təxminlərə rəğmən, görüş sülh müqaviləsini yaxınlaşdırmaq üçün həlledici ola bilmədi, hətta ortaq bəyanat belə qəbul edilmədi.

İstisna deyil ki, Putinin Ermənistanın xeyrinə hansısa təklifi və ya təşəbbüsü Azərbaycan tərəfinin prinsipial mövqeyi nəticəsində boşa çıxıb və otaq bəyanat qəbul edilməyib. Məsələn, Pasinyanla görüşdə Rusiya lideri bildirdi ki, "Laçın dəhlizi ilə bağlı Moskvanın mövqeyi dəyişməz qalır". Yeni Rusiya faktiki Azərbaycanın öz sərhədində - Laçının girişində nəzarət postu qoymasına qarşı çıxdı. Hərçənd Kreml başçısı onu da dedi ki, "Qarabağla bağlı vəziyyət nizamlanmaya doğru gedir". Həqiqətən belədirsə, o zaman nədən bu dəfə hansısa ortaq sənəd və ya bəyanat qəbul edilmədi?

Əslində, bu gözlənilmədi. Bir səbəb rəsmi İrəvanın sözü ilə əməlinin hələ də üst-üstə düşməməsidir, digər az önəm kəsb etməyən səbəb Rusiyanın tərəflər arasında ziddiyyətləri yoluna qoymaqdan daha çox, konflikti idarə etmək istəyi və kollektiv Qərbi sülh prosesindən kənarda saxlamaq cəhdləri ilə bağlıdır. Odur ki, Moskva vaxtaşırı "atı arabanın arxasına" bağlamaqla, danışıqları imitasiya etmək ABŞ və Avropa Birliyi prosedən uzaqlaşdırmağa səy edir.

Hərçənd Rusiya Dövlət Dumasının MDB işləri üzrə komitəsinin sədri Leonid Kalaşnikov hesab edir ki, 44 günlük müharibəni V. Putin dayandırsa, sülh sənədi də Moskvada olacaq. Onun qənaətinə, Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərin nizamlanmasında irəliləyiş yalnız Rusiya meydanında gözləmək olar.

"Düzdür, sülh müqaviləsi hələ hazır deyil. "Siyasi rəqlər"ə görə bəziləri avropalıları və amerikalıları prosese cəlb edir. Qərb ölkələri qətiyyətlə heç nəyə qərar vermir. Əgər nəse edirlərsə, bu, ancaq öz maraqlarına uyğun olaraq Cənubi Qafqazı parçalamaq və Moskvaya problem yaratmaqdır. Hər şey Moskvada həll olunur. Hamımız vaxtilə eyni ailədə olduğumuzu və eyni dildə danışdığımızı xatırlayırıq. Ölkələrin liderləri bir-birinə hörmətlə yanaşırlar. Və bu, etibar deməkdir. Bəzi məsələlərdə liderlər irəliləyəcək, bəzilərində isə razılaşmayacaqlar. Amma gec-tez bu münaqişə dayandırılmalı idi və indi sülhə nail olmaq lazımdır", - o əlavə edib.

Putin isə srağagün Avrasiya Ali İqtisadi Şurasının geniş-tərkibli iclasında bildirib ki, dəhliz, yol terminləri əsas deyil, əsas vacib olan Azərbaycanla Ermənistan arasında ərazi bütövlüyünə dair razılığın olmasıdır, qalan məsələlər ikinci dərəcəlidir. "Bütün MDB ölkələri Birlik ərazisindəki münaqişələrin, o cümlədən Ermə-

Separatçılara konkret vaxt vermək zamanı çatdı! - Moskva görüşündən sonra...

Rusiyanın vaxtaşırı "atı arabanın arxasına" bağlamaqla güddüyü hədəf; ordumuz tezliklə qəti addımı atacaq; **türkiyəli general:** "Bakı bu halda sülh sənədini imzalamaya bilər..."

nistan və Azərbaycan arasında münaqişənin bitməsində maraqlıdır", - Rusiya prezidenti qeyd edib.

Elə isə tərəfləri barışdırmağa Moskvaya nə mane olur? Yaxud Kalaşnikovun söylədiyi kimi, doğrudanmı sülh sazişi məsələsində nöqtəni Moskva qoyacaq? O zaman üç ildir niyə bunu eləmir, ortaya ciddi sənd çıxarmır, əksinə, Qarabağda erməni silahlı quldur dəstələrini, separatçıları himayə edir? Bəlkə Ərdoğanın təkrarən prezident seçilməsini gözləyir? Ümumiyyətlə, Ukraynada işğalçı müharibə aparən bir dövlətdən beynəlxalq hüquqa söykənən ədalətli sülh təklifi gözləmək olarmı?

Əsas sual budur. Azərbaycanın isə təbi ki, sonsuzadək gözləmək limiti yoxdur. Söhbət ilk növbədə bu günədek Qarabağdan çıxarılmayan qanunsuz silahlı dəstələrdən gedir.

"10 noyabr bəyanatının imzalanmasının üzərindən artıq 30 ay keçib. Bəyanatın 4-cü maddəsinə görə, Rusiya sülhməramlıları erməni silahlıların çıxarılması ilə paralel şəkildə Qarabağda yerləşdirilməli idi. Lakin bəhs etdiyimiz maddə ilə təsbit olunan öhdəlik yerinə yetirilmədi. Baş verən rus sülhməramlıların gözlənilən qabağında olur, onlar terrorçu ünsürlərin fəaliyyətinə göz yumurlar".

"Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu sözləri Axar.az-a Türkiyənin ölkəmizdəki keçmiş hərbi attaşesi, general Yücel Karauz deyib.

General rus sülhməramlıların bilərəkdən etdiyi bu hörmətsizliyi qəbul etməyin mümkün olduğunu vurğulayıb:

"Bölgədə erməni terrorçuların təxribatlarının qarşısını almaq və onları Azərbaycan torpaqlarından son nəfərinədək çıxarmaq birbaşa Rusiyanın öz üzərinə götürdüyü rəsmi öhdəlikdir, rus sülhməramlıları da müvəqqəti məsuliyyət bölgələrində bunu mütləq yerinə yetirməlidirlər. Buna görə də bütün baş verən qanunsuzluqlara göz yummalarını və onları himayə etmələrini qətiyyətlə qəbul etmək mümkün deyil".

Yücel Karauz təxribatların arxasında sülhü istəməyən və əngəlləməyə çalışan qüvvələrin olduğunu bildirib: "Digər tərəfdən hazırda sülhün əldə olunması ilə bağlı danışıqlar aktiv fazaya girib, uğurlar da var. Belə bir məqamda Ermənistanın daxilində və xaricindəki müəyyən qüvvələrə nökrçilik edənlər öz ağalarının buyruqlarını yerinə yetirmək, sülhü əngəlləmək üçün təxribatlar törədirlər. Fikrimcə, Azərbaycan torpaqlarındakı terrorçu ünsürlərin son nəfərinədək ərazini tərk etməsi və müharibə cinayəti törədənərin beynəlxalq məhkəmələrdə hüquqi məsuliyyətə cəlb olunması məsələləri də danışıqların predmetidir. Bir az səbir etməliyik", - deyə hərbi analitik vurğulayıb.

Onun sözlərinə görə, terrorçu ünsürlərin ölkə ərazisindən çıxarılması ilə bağlı konkret tarix verilməlidir: "Əks halda rəsmi Bakı sülh müqaviləsini imzalamayacaq. Bölgədə sülh və sabitliyin bərqərar olmasını istəməyən dövlətlər və qüvvələr var. Bu il içərisində erməni terrorçu qrupları ilə bağlı ciddi addımların atılacağını düşünürəm".

Azərbaycanın separatçılarla zarafat etmədiyini, vəziyyətin ciddiliyini anlayan erməni təhlilçilər də az deyil.

"Hazırda yaranan vəziyyətdə biz qərar verməliyik. Ya Türkiyə və Azərbaycanla yeni müharibə etməliyik və bundan irəli gələn, bütün proqnozlaşdırıla bilən nəticələri gözməliyik, ya da Ermənistanın müstəqilliyini qoruyaraq sülh yolu ilə getməliyik".

Bunu Ermənistan parlamentinin hakim fraksiyadan olan üzvü Gevorg Papoyan deyib.

"Biz müharibə və avantürizm, yaxud sülh arasında seçim etməliyik. Biz dinc gündəm yolu ilə getməliyik, başqa alternativ yoxdur. Gündəmdə başqa variant da mövcud deyil", - deyə Papoyan qeyd edib.

Öz növbəsində Ermənistan Milli Elmlər Akademiyasının Fəlsəfə, Sosiologiya və Hüquq İnstitutunun elmi direktoru, akademik Gevorg Poqosyan hesab edir ki, Ermənistan cəmiyyətində Qarabağa münasibət artıq dəyişib: "1988-ci ildə Ermənistan sakinlərinin Dağlıq Qarabağ və qarabağlılar haqqında təsəvvürləri fərqli idi. Son onilliklər ərzində onlar dəyişikliklərə məruz qalıb".

Poqosyana görə, son 20 ildə insanların "Dağlıq Qarabağ" və qarabağlılar haqqında təsəvvürlərində bəzi transformasiyalar baş verib.

Sözsüz ki, bu müsbət tendensiya getdikcə güclənəcək, Ermənistan və onun cəmiyyəti Azərbaycanla onun şərtləri əsasında anlaşmaqdan başqa yolun qalmadığını birdəfəlik anlayacaq. Keşke vaxtında anlayalar...

□ **Siyasət şöbəsi,**
"Yeni Müsavat"

44 günlük müharibədən sonra mayın 25-də Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan liderləri arasında üçlü formatda sayca 4-cü, tet-a-tet görüşü də baş tutdu. Bundan öncə Rusiya lideri Azərbaycan və Ermənistan rəhbərləri ilə ayrı-ayrılıqda bir araya gəldi.

Rusiya prezidenti V.Putin görüşdə deyib ki, "məhz bizim formatda bir çox məsələlərə dair uğur əldə etmək mümkün olub". Sitat: "2020-ci ilin payızında tək-cə hərbi əməliyyatlar dayanmayıb, sonra iqtisadi və nəqliyyat kommunikasiyalarının blokadasının aradan qaldırılması, sərhədlərin delimitasiyası üzrə işlərə başlanılıb. Bu vaxt ərzində bir çox hadisələr baş verib, mən onların hər biri üzərində dayanmayacağam, detallara varmayacağam. Zənnimcə, hələ də ümumilikdə kifayət qədər çətinliklərin və problemlərin olmasına baxmayaraq, hər halda vəziyyət nizamlanma istiqamətində inkişaf edir. Bu istiqamətlərdən biri nəqliyyat kommunikasiyaları ilə bağlı aparılan işdir. Bax, indi biz üz-büz üçlükdə kifayət qədər ətraflı şəkildə bu barədə danışdıq və hələ də tənzimlənməmiş məsələlər qalır. Lakin zənnimcə, biz bu barədə həm Azərbaycan tərəfdən, həm də Ermənistan tərəfdən olan həmkarlarla danışdıq. Bu məsələlər sırf texniki xarakter daşıyır".

Putin qeyd edib ki, yaxın vaxtlarda, bir həftədən sonra Rusiya, Azərbaycan və Ermənistan Baş nazirlərinin müavinləri görüşəcəklər: "Onlar, belə demək mümkünsə, hələ tənzimlənməmiş məsələləri həll edəcəklər. Mənə elə gəlir ki, bu, yaxşı razılaşmadır və indiyədək həll olunmamış məsələlərin həll olunmasına ümid yaradır. Vaxta gəldikdə, biz bir həftədən sonra görüş barədə razılığa gəldik".

Daha sonra görüş qapalı davam edib, amma məlumata görə çox qısa çəkib - cəmi 20 dəqiqə. Yekunda isə hər hansı bəyanat belə yayılmayıb.

Görüş ərəfəsində Kremlə yaxın medianın yazdığına görə, Moskva danışıqlarının yekunu kimi iki sənədin qəbulu gözlənilirdi - kommunikasiyaların açılması haqda anlaşma və birgə üçtərəfli bəyanat (sayca 5-ci olacaqdı - 10 noyabr 2020 kapitulyasiya aktı, 11 yanvar 2021 Moskva, 26 noyabr 2021 Soçi və 31 oktyabr 2022-ci il Soçi bəyanatlarından sonra).

Amma proqnozlar özünü doğrultmadı. Bu dəfə də Ermənistanın baş nazirinin qeyri-konstruktiv davranışları, pozuculuğa yönəlik çıxışları hər hansı sənədin masaya qoyulmasına imkan vermədi. Baxmayaraq ki, Paşinyan Moskvaya Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyaraq getmişdi.

Maraqlıdır ki, Moskva görüşü ərəfəsi ABŞ Dövlət Departamentinin (dövlət katibi

Kremlin 4-cü cəhdi, növbəti görüş anonsu, Kişinyovda sülh müqaviləsi gözləntisi

Ermənistanın baş nazirinin qeyri-konstruktiv davranışları sülhü əngəlləyir; ABŞ Rusiya görüşünü alqışladı, Moskva isə...

Blinkenin) Qafqaz danışıqları üzrə baş müşaviri Lui Bono Azərbaycana və Ermənistanla səfər edib (23-25 may). Diplomata öncə Bakıya gəlib. Azərbaycan xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovla görüşüb.

Görüş zamanı Azərbaycan-Ermənistan arasında sülh prosesi, "Sülh və dövlətlərarası münasibətlərin qurulması haqqında" saziş layihəsi üzrə danışıqların cari vəziyyəti, bu çərçivədə aparılmış son görüşlərin nəticələri və danışıqların perspektivləri müzakirə olunub. Nazir Ceyhun Bayramov eyni zamanda, kommunikasiyaların açılması və delimitasiya prosesi barədə ölkəmizin mövqeyini bir daha diqqətə çatdırıb.

Lui Bono ABŞ-ın sülh prosesinə bütün vasitələrlə dəstək verməyə hazır olduğunu bildirib. O, bölgənin inkişafı üçün sülh və əmin-amanlığın təmin edilməsinin zəruri olduğunu diqqətə çatdırıb. Tərəflər, həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıblar.

Amerikalı diplomatın Bakı və İrəvan səfərlərinin Moskva danışıqları ilə hər hansı bağlılığı varmı? Rusiya xarici işlər nazirinin müavini Mixail Qaluzin deyib ki, Bakı ilə İrəvan arasında sülh sazişi uzun müddətli, dayanıqlı həll yollarına əsaslanmalıdır və tərəflər nəyin öz fundamental maraqlarına uyğun olduğuna və davamlı sülhü necə təmin edəcəklərinə özləri qərar verməlidir. Doğru, tərəflər özləri qərar verməlidir. Bəllidir ki, Bakı və İrəvan arasında birbaşa və

ikiterəfli danışıqların tərəfdarı kimi ən çox ABŞ çıxış edir. Son olaraq Dövlət Departamentinin rəsmi nümayəndəsi Metyu Miller Moskva görüşü ərəfəsində bildirib ki, ABŞ hərdən keçirilməsindən asılı olmayaraq, Bakı və İrəvan arasında birbaşa danışıqları dəstəkləyib.

Artıq Ağ Ev Moskva görüşünə də reaksiya verib. Dövlət Departamenti İrəvan və Bakını qalan mübahisəli məsələlərdə razılığa gəlməyə təşviq etməkdə davam edir. Bunu Departamentin sözcüsü Metyu Miller brifinqdə deyib. Miller qeyd edib ki, iki ölkə liderləri arasında danışıqların sonuncu raundu Moskvada baş tutub, lakin ABŞ üçün danışıqlar prioritet olaraq qalır. O xatırladı ki, ABŞ dövlət katibi Entoni Blinken mayın əvvəlində Vaşinqtonda hər iki tərəfin nümayəndələri ilə görüşüb, danışıqlar Brüsseldə davam etdirilib və ABŞ onları dəstəkləməkdə davam edir. "Əvvəlcə qeyd edildiyi kimi, biz yaxın gələcəkdə tərəflər arasında razılığın əldə oluna biləcəyinə inanırıq və tərəfləri birgə işləməyə təşviq etməyə davam edirik", - Miller deyib.

O, ABŞ-ın vasitəçiliyi ilə Ermənistan və Azərbaycan nümayəndələri arasında yeni yüksək səviyyəli görüşlərin nəzərdə tutulub-tutulmaması ilə bağlı suala cavabında bildirib ki, hələlik yeni görüşlər nəzərdə tutulmayıb.

Rusiya Vaşinqtonun evsahibliyi ilə keçirilən görüşlərə analoji reaksiya verməsə də, hər halda ABŞ daha sağlam mövqe sərgiləyir. Erme-

nistan parlamentində hakim fraksiyanın katibi Artur Hovhannisyan isə keçirdiyi brifinqdə emosiyaları sakitləşdirməkdən, Paşinyanın rəzil günə düşməsinə pərdələməkdən ötrü Moskvadakı danışıqların uğursuz olmadığını iddia edib.

"Başa düşmək lazımdır ki, üçtərəfli görüşdən əvvəl Ermənistanın baş naziri və Azərbaycan prezidenti ilə ikitərəfli danışıqlar aparılıb. Məhz buna görə də yekun görüş belə qısa davam edə bilər, yekun bəyanatı gözləmək lazımdır", - erməni rəsmisi deyib.

Yeri gəlmişkən, Rusiya baş nazirinin müavini Aleksey Overçuk Azərbaycanla Ermənistan arasında hansı kommunikasiya məsələlərinin hələ də həll olunmaması ilə bağlı sualı şərh edərkən bildirib: "Azərbaycan və Ermənistan arasında hələ razılaşdırılmayan məsələlər var. Söhbət texniki detallardan gedir, lakin bu, çox vacib detallardır". "Söhbət Azərbaycan və Ermənistan arasında sərhədi keçmə prosedurundan, adətən sərhəddə həyata keçirilən sərhəd və gömrük nəzarətinin necə tənzimlənməsindən gedir", - Overçuk vurğulayıb.

Bu da məlumdur ki, Moskvanın İrəvana ciddi təzyiq niyyətləri var.

"Yaxın gələcəkdə Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinin imzalanmasına nail olmaq mümkündür". Ordu.az TASS-a istinadən xəbər verir ki, bunu Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin sözcüsü Dmitri Peskov mayın 26-da jurnalistlərə

açıqlamasında deyib. O bildirib ki, buna baxmayaraq kim-sə tələsmir: "Necə deyirlər, qaçan yerimiz yoxdur".

Amma qarşıda Kişinyov görüşü, Brüssel formatı da var. Belə olduğu halda Rusiya Ermənistanla imkan verəcəmi ki, Azərbaycanla anlaşsın?

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin baş mütəxəssisi, politoloq Tural İsmayilov "Yeni Məsvət"ə bildirib ki, Rusiya Ermənistandan əl çəkmək istəmir: "Əlindəki bütün rıçaqlardan istifadə edərək Ermənistanla təsir imkanlarını qorumağa çalışır. Ermənistan da bütün bu hadisələr fonunda Rusiyanın təsir imkanlarından qurtula bilmir. Paşinyan xalq qarşısında iki mühüm vəd vermişdi: bunlardan birincisi Rusiya vassallığından qurtulmaq idi. Amma görürük ki, Ermənistanda Rusiyadan xilas mümkün deyil. Azərbaycan üçün hazırda Qərb formatı, Vaşinqton platforması daha cəlbədidir. Həmçinin real sülh üçün vasitəçisiz təmaslar artmalıdır. Üçüncü tərəf həmişə əlavə şərhdir".

Tural İsmayilov onu da qeyd edib ki, Paşinyanın Rusiya və Qərb arasında ikili oyun oynaması, Vaşinqtonu Cənubi Qafqaz regionunda baş verən proseslərə cəlb etməyə çalışması, həmçinin öz ərazilərini Avropa İttifaqının müşahidə missiyası adı altında hansısa casus şəbəkələrinə peşkəş etməsi Rusiyanın regiondakı maraqlarına tam ziddir: "Bu nüansları nəzərə alan Rusiya Ermənistanın daxilində vəziyyəti qarışdırmaq istəyir. Əlavə olaraq, Paşin-

yana qarşı yeni cəbhə formalaşdırmaq istəyi də gözəndən qaçmır. Bu isə Rusiyanın yeni deyil, çoxdankı arzusudur. Hətta növbədən-kənar parlament seçkilərində Ermənistanla vəziyyəti qarışdırmaq üçün Rusiya bu kartdan geniş şəkildə istifadə etməyə çalışırdı. Və heç zaman bu niyyətdən imtina etməyib. Bu gün Ermənistanda Paşinyanın oğlunun qaçırılması, ölən hərbiçilərin ailələrinin hökumətə qarşı üsyanları planlı şəkildə təşkil edilmiş hadisələrdir".

"Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan arasında iyunun 1-də Moldovanın paytaxtı Kişinyovda Avropa Siyasi Birliyinin sammiti çərçivəsində keçiriləcək gö-

rüş zamanı sülh sazişi imzalanıla bilər".

"Yeni Məsvət" xəbər verir ki, bunu Azərbaycanın Fransadakı səfəri Leyla Abdullayeva xarici jurnalistlərə açıqlamasında deyib. "Ümid edirik ki, iyunun 1-də Kişinyovda, nəhayət, sülh müqaviləsi imzalanacaq. Bu fürsəti qaçırmamaq olmalıdır", - diplomat vurğulayıb.

Ermənistanın hakim "Mülki Müqavilə"sinin deputatı, dövlət-hüquq məsələləri üzrə komissiyanın rəhbəri Vladimir Vardanyan isə parlamentdə keçirdiyi brifinqdə bildirib ki, Azərbaycanla müqavilə ratifikasiya üçün uzun yol keçməlidir. "İrəvanla Bakı arasında sülh sazişinin mətninin razılaşdırılması prosesi davam edir və bütövlükdə bu prosesi müsbət qiymətləndirmək olar. Müqavilə hökumət tərəfindən təsdiqlənməlidir, sonra Konstitusiyaya Məhkəməsi onun ölkənin əsas qanunlarına uyğunluğunu yoxlayacaq, daha sonra sənəd parlamentdə ratifikasiya olunacaq, bundan sonra prezident onu imzalayacaq. Eyni proses Azərbaycanda da keçməlidir. Yalnız bütün bunlardan sonra müqavilə qüvvəyə minəcək".

Qeyd edək ki, Moldovada keçiriləcək danışıqlarda Fransa Prezidenti Emmanuel Makron və Almaniya kansleri Olaf Şolz da iştirak edəcək. Daha əvvəl Kremlin sözcüsü Dmitri Peskov söyləyib ki, yaxın gələcəkdə Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinin imzalanması mümkündür.

□ E.PAŞASOY,
"Yeni Məsvət"

"Gənclər niyə ancaq gecə küçəyə çıxmaq istəyirlər? Deməli, bunlar işləməirlər də, faydalı işlə məşğul olmurlar. Yoxsa gecə rahat yatarlar ki, səhər durub işə getsinlər. Nə üçün bunlar küçəyə ancaq elə qısa paltarda çıxmaq istəyirlər? Buna "əyləncə" adı da verməzdim".

"Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bunu Pravda.az-a Milli Məclisin deputatı Tahir Kərimli deyib.

Sözüə davam edən deputat bildirib: "Doğrudur, dünyaya dəyişir, indi internet əsridir, bütün xəbərlər hamıya çatır, dünyanı idarə edənlər də Qərb dövlətləridir. Qərb dövlətlərində isə bizim mentalitetimizə uyğun olmayan cəhətlər var. Çox təəssüf ki, onların texnoloji üstünlükləri nəticəsində həmin mənfi tendensiyalar bizə gəlib çatır. Buna görə də gərək gənclər ailələrin - valideynlərin qadağa qoymasını başa düşsələr. Onlar özləri də valideyn olacaqlar. Yəqin belə düşünlər ki, öz övladlarına sərbəstlik verəcəklər. Yoxsa əks halda, bilərdilər ki, valideynləri doğru deyir. Bu nə deməkdir ki, Bakıda gecə gəzəsən, yaxud şortda?! Bizim mentalitetdə bu şeylər ayıb sayılır. Bu, ümumi tendensiyaya, xasiyyəyə çevrilməməlidir. İnsanlar ətraflarına hörmət qoymalı, sevginin, məhəbbətin müqəddəsliyini dərk etməlidirlər. Ailə həyatı quracaqlarsa, onlar belə açıq-saçıqlıqla necə ailə quracaqlar? Yəqin ya faktiki nikahda olacaqlar, ya da sabah heç hüquqi cəhətdən nikaha da ehtiyac duymayacaqlar. Bunlar öz gələcəklərini necə görürlər? Belə düşüncəylə necə öz gələcəklərini quracaqlar? Bununla hara gedirlər? Düşünməlidirlər".

Millət vəkiliyə görə, bütün bunlar özbaşınalıq, ailə institutunun darmadağın olmasına, yüngül əxlaq gəlib çıxır. "Bu nə deməkdir? Bəzən məşinlə keçəndə, ya piyada gəzəndə görürəm ki, qızıl-oğlanlı bədənələrini "döydürüblər", gereksiz hərəkətlər edirlər. Nə deməkdir? İnternet məkanını da tam əxlaqsızlıqla doldur. Buna görə də valideynlərin həyəcan təbili çalması, qadağalar qoyması tam doğrudur", - deyərək qeyd edib.

Bəs ekspertlər, cəmiyyət "mühəndisləri" millət vəkiliyinə bu narahatlığını bölüşürlərmi? Gələcəyimiz olan gənclərə Qərb həyatının ziyanlı təsirləri gerçəkdenmi ciddidir?

Mövzu ilə bağlı Yeni Yazarlar və Sənətçilər İctimai Birliyinin sədri, yenimedia.net saytının və kitabxana.net - Mir Cəlal Paşayev adına Milli Virtual Kitabxanasının təsisçisi, yazıçı-kulturoloq Aydın Xan Əbilov "Yeni Müsavat"a danışırdı: "Son illər bir sıra insanlar var ki, "mentalitet babası" kimi çıxış edirlər və insanlara, cəmiyyətə "necə yaşamaq lazımdır" dedikdə bunlar nəyi nəzərdə tutur? Biz məgər 15-ci əsrdə yaşayırdıq? Və yaxud biz məgər sivil cə-

Tahir Kərimlidən gənclərə sərt qınaq - Gələcəyimiz Qərbin ziyanlı təsiri altındamı?

Aydın Xan Əbilov: "Bəzi siyasətçilər öz işləri ilə məşğul olmaq əvəzinə, özlərini Dədə Qorqud kimi aparır"

Azad İsayadə: "Şortik geyinənləri xoşlamayanlar üzünü çevirsinlər, baxmasınlar"

lişirlər. İndi bunların sırasına təəssüf olsun ki, partiya rəhbərləri, siyasilər də qoşulub. Çox təəssüf ki, öz işləri ilə məşğul olmaq əvəzinə, siyasətə, siyasi həyatımızın müxtəlif problemlərinin analizi ilə məşğul olmaq əvəzinə keçiblər müasir, çağdaş, modern "Dədə Qorqud"luğa", dinşunasların, kulturoloqların, mentalitetşünasların sahəsi üzrə danışmağa. Bir sıra hallarda açıqlamaları da onları gülünc vəziyyətə salır.

Tahir Kərimli tanınmış ictimai-siyasi xadim, yaşlı nəsil nümayəndəsidir. Onun üçün gənclərin həyat tərzini, döyürmələri, tatuları, geyimləri, yaşam tərzini qeyri-adi, qəbul edilməzdir. Bu normaldır, çünki nəsillər arasında hər zaman mübarizə olub, bütün sahələrdə olduğu kimi. Lakin millət vəkiliyə sual vermək lazımdır, millət vəkiliyə olaraq nə zaman hökumətin qarşısında məsələ qoydunuz ki, işsizlik, sosial məişət problemləri həllini tapsın, gənc tələbə və məzunların öz sahələri üzrə iş tapa bilməsi, dövlətin, ölkənin, sosial və siyasi həyatımızı önə aparılmasında iştirak etməsi üçün imkan yaradılsın? Əlbəttə ki, işsiz gənc cür-bəcür təsir altına düşəcək. Qərbdən gələn təsirləri pisləməkdənsə, bu cür təsirləri azaltmaq üçün yerli, lokal texnologiyalar düşünmək lazımdır.

İndi bir bəhanələri var - mental dəyərlər məhv olur. Mental dəyərlər dedikdə bunlar nəyi nəzərdə tutur? Biz məgər 15-ci əsrdə yaşayırdıq? Və yaxud biz məgər sivil cə-

miyyət deyilik ki, bəşəriyyətdə özümüz üçün dəyərlər kəşf edirik? Ümumi dəyərlər, həyat tərzini var ki, internet texnologiyaları vasitəsi ilə dünyanın bütün xalqlarına, o cümlədən Azərbaycana təsir edir və gənclər daha global, daha bəşəri, sivil təsirlərə məruz qalmaqla yanaşı, öz yeniliklərini edirlər ki, bunu da normal qarşılamaq lazımdır".

Psixoloq Azad İsayadə isə məsələyə bu cür mövqe bildirdi: "Mən də gənc olmuşam və həmin zamanlarda mən də gecələr dostlarımla birgə küçələrdə, bulvarda gəzirdim, isti havada dənizə çimməyə gedirdik. Üstəlik bizim zamanımızda belə bir anlayış da var idi ki, əgər sən dərsini öyrənib, sessiyanı təhvil vermişsən, gəzə, əylənə bilərsən. Beləliklə, bu gənclərə xas davranışdır. Çünki enerji çoxdur, onlar üçün evdə televizianın qarşısında oturmaq darıxdırıcıdır. Ona görə başa düşməliyik ki, biz özümüz də vaxtilə gənc olmuşuq. İkinci də indi 21-ci əsrdir, qloballaşan dünyada yaşayırıq və bunun üçün sadəcə, evdə oturub, kitab oxumaq azdır.

Bütün dünyada gecə əyləncələri olur. Eləcə də ölkəmizdə Novruz bayramını gənc vaxtı, qaranlıqda qeyd edirik, qonaq gedirik, qonşuya papaq atırıq. Həmçinin dekabrın 31-də Bakının az qala yarısı küçədə keçirir. Ümumiyyətlə, insanlar həyatın pis və ya yaxşı tərəfini küçədə tanıyır. Mən deyərək bilərəm ki, küçə mənə yalnız yaxşı şeylər öyrədir. Məs-

lən, siqaret çəkməyi mənə küçədə öyrədiblər. Bu real həyatdır. Biz nə qədər küçədə az olsa, o qədər də real həyatın həqiqətlərini, vəhşiliklərini daha az biləcəyik, təcrübə yığmayacağıq. Evdə oturub, sonra həyatda realılıqla rastlaşanda insan çox böyük problemlər yaşayır. Bəli, gecə küçədə risk də var. Belə ki, cinayətlər baş verə, narkotik vasitələrə meyl ola, sərxoş insanlar dava salar bilər və sairə. Amma bu reallıqdır və bu reallıqdan ötrü biz polis qoruyur. Ona görə də gecə növbəsində polislər daha çox olur".

Psixoloq şortik geyinənlərin qınanılmasına da münasibət bildirib: "Mən də şortik geyinirəm, amma evdə. Küçədə bunu özümə icazə vermərəm, çünki mənim yaş qrupum papaqsız gəzmək ayıb idi. Mən üzümü taras edərdim, halbuki babam saqqal saxlayırdı. Və yaxud həyat yoldaşım, qızım, bacım başı açıq gəzir. Deməli, lazım olanda biz mentaliteti yada salır, lazımlı olmayanda yaddan çıxardırıq. Bəli, mənim də şortik geyinən kişilərdən xoşum gəlmir, amma sadəcə, üzümü çevirirəm, onlara baxmıram. Biz azad cəmiyyətdə yaşayırıq. Kimsə belə geyinmək istəyirsə və sənə xoşuna gəlmirsə, sadəcə üzünü döndərsən, baxmırsan. Mənim xoşuma gəlməyən amillər həddən artıq çoxdur, amma indi hamısına reaksiya versəm,

dözmərəm. Biz başa düşməliyik ki, həyat rəngbərengdir. Həyata bir qədər sərbəst baxmalıyıq. Mənim xoşuma gəlmirsə o demək deyil ki, mən haqlıyam, digərləri haqsız.

Əsasən Bakıda şortikdə gəzənlər mərkəzi küçələrdə, o cümlədən "Fəvvarələr meydanı", "Torqovı"da olur. Onlar daha çox Şərqdən, o cümlədən Hindistandan gələn, ərəb turistləridir. Qərbdən gələn şortikdə gəzən daha səliqəli görünür, çünki əksəriyyəti idmanla məşğul olur, qaranlıq, piyili deyil. Amma Şərqdən gələnlərin əksəriyyəti artıq çəkili piyili olur, estetik görünüşü xoş olmur. Üstəlik yanında olan qadın tamamilə örtülü, üzünü bağlı olur. İndi bilirmən nə yaxşıdır, nə pis. Biz in-

di sizinlə xaricdə icad və istehsal olunmuş telefonla danışırıq, siz bu müsahibəni xaricdə istehsal olunmuş internetlə kompüterdə qeyd alacaqsınız. Bəs onda bunları necə edək? Əgər hər şeyi qadağan ediriksə, bunları da edək.

Mən unutmuşam ki, sonuncu dəfə nə vaxt Azərbaycan istehsalı olunan paltar və ayaqqabı alıb, geyinmişəm, əsasən xarici istehsalat üstünlük verirəm. Amma bazara gedəndə xarici məhsullar deyil, yerli məhsulları alıram, çünki yerli məhsul həm dadlı olur, həm də təbii. Deməli özümüz düzgün seçim etməliyik".

✎ **Xalidə GƏRAY,**
"Yeni Müsavat"

Astrologiyanın şanslı bürcləri - İlin ikinci yarısında qazancları artacaq

2023-cü ilin sonu bəzi bürclər üçün çox düşərli olacaq. Belə ki, onlar yeni iş sahələrinə keçid edəcək və bu, onlara uğur gətirəcək. Sfera.az bu dəfə həmin bürclərə bağlı məlumatı təqdim edir:

Qız bürcü - İlin sonuna yaxın üzləri güləcək. Onlar bu il mütləq olaraq akademik işlərə yer verəcək, yeni təlimlər alaraq özlərini inkişaf etdirəcəklər. İlin son rübü böyük ehtimalla qız bürcü üçün şanslı olacaq. Bu bürcün nümayəndələri bu il ən çox qazanan bürclər arasında yer alacaq.

Əqrəb bürcü - Bu il maliyyə cəhətdən də şanslı olacaqlar. Əqrəb bürcü çox çalışqan və iddialı olur. İllərdir zəhmətinin bəhrəsini ala bilməyən əqrəblər üçün bu il yaxşı xəbər var. Xüsusilə ilin ikinci yarısından etibarən onlar çox qazanaçaqlar.

Dolça bürcü - Maddi baxımdan hər şeyin müsbət olacağı proqnozlaşdırılır. Mars, Venera, Merkuri və Saturnun qarşılıqlı birləşməsinə görə bu bürcün nümayəndələri qazancları sayəsində uzunmüddətli investisiyalar edə biləcəklər.

Oğlaq bürcü - Astrologiyanın ən çalışqan və işgüzar bürclərindəndir. Planlı və sistemli işlərinin qarşılığını alacaqlar. Onlar bu il iş həyatlarının zirvəsində olacaq, gəlirlərini artırıcaqlar.

Şir bürcü - Uzun müddətdir ki, maliyyə çətinlikləri yaşayırlar. Xüsusilə son 2 ildə maddi cəhətdən sarsılan bu bürcün nümayəndələrini ilin sonuna doğru uğur gözləyir. Belə ki, şirlər bu il çox çalışacaq və istədikləri gəliri əldə edəcəklər. Onlar zəhmətlərinin bəhrəsini tezliklə görəəcəklər. Lakin onlar həddindən artıq iddialı olmaq və işə diqqət yetirməklə sağlamlıqlarına laqeyd yanaşmamalıdırlar.

“Ali təhsil müəssisələrinin də tələbələrə təhsil alması üçün dövlət kifayət qədər vəsait xərcləyir. Sonradan biz onları işlə təmin etmiriksə, o zaman sual olunur ki, nə üçün dövlətin vəsaiti havaya sovrulur?”

ziyyəyə nisbətən müsbət təsir göstərə bilər”.

Təhsil eksperti Kamran Əsədov “Yeni Müsavat”-a bildirdi ki, Azərbaycan ali təhsil müəssisələrinin bir çoxu əmək bazasının tələblərinə cavab vermir. Onun sözlərinə görə, əsas səbəb ali təhsil müəssisələrinə qəbul zamanı əmək bazasının tələblərinin

da uzunmüddətli dövrdə öz nəticələrini göstərir”.

Ekspert qeyd etdi ki, son akademik ildə Azərbaycandan 975 nəfər fərqli ixtisas üzrə təhsil üçün xaricə üz tutub: “Əslində, bu, yaxşı bir statistika olmalıdır, çünki xaricdə təhsil almış tələbə fərqli təcrübə və bacarıqları özündə cəmləşdirə, ölkə üçün

dən də çox işçi qüvvəsinə tələbat yaratmaq mümkündür. Hesab edirəm ki, iqtisadiyyatın tələbi nəzərə alınmalıdır. Təhsil sistemi buna uyğun qurulmalı və təşkil edilməlidir. Bu sahədə kredit siyasəti konkret olaraq iqtisadi tələblərə cavab verməli, əmək bazarındakı mövcud vəziyyətə uyğun həyata keçirilməlidir”.

Piştaxta arxasındakı diplomlu satıcılar - Ali təhsilli gənclərimiz niyə normal iş tapa bilmir?

Sahib Məmmədov: “İşçi qüvvəsinin böyük hissəsi Bakı və Abşeron ətrafında cəmləşib”

Kamran Əsədov: “Əmək bazarı yenidən təhlil olunmalıdır”

Humay Axundzadə: “Validəynin arzuları müasir əmək bazasının imkanlarına və tələblərinə uyğun olmur”

Bunu Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədri Bəxtiyar Əliyev deyib.

Bu, sözsüz ki, dövlətin və cəmiyyətin “yaralı” yerlərindən biridir. Gerçek budur ki, Azərbaycanın ali məktəblərini bitirən məzunların böyük hissəsi uzun müddət öz ixtisasına uyğun iş tapmadığı üçün tamamilən başqa sahələrə yönəlir, hətta dükan-bazarda adi-satıcı işləyir, taksi sürücülüğü ilə məşğul olur, ya da bezərək yaxın və uzaq xaric ölkələrinə üz tutur və həmin ölkələrin əmək bazarlarının tərkib hissəsinə çevrilirlər.

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin icraçı direktoru, hüquq müdafiəçisi Sahib Məmmədov “Yeni Müsavat”-a bildirdi ki, bəzən gənclər topladıqları bala uyğun ixtisası seçməyə məcbur olurlar. S.Məmmədov məzunların nəzərdə tutduqları ixtisas üzrə təhsil ala bilməmələrinin ciddi problemi olduğunu vurğuladı: “Azərbaycanda əhəlinin 70 faizi əmək qabiliyyətlidir. Onlardan təxminən 64 faizi 40 yaşına çatmayanlardır. Əmək bazasına hər il daxil olanların sayı əmək bazasını tərk edənlərin sayından çoxdur. Bu səbəbdən gənclər arasında işsizliyin səviyyəsi digər kateqoriyalara nisbətən daha çoxdur. Dövlət vəsaitinin israf edildiyini düşünmürəm”.

Ekspertin sözlərinə görə, əmək bazarı qeyri-bərabər paylanıb. Dövlət qulluğuna qəbul üzrə ekspert kimi müsahibələrdə iştirak edən S.Məmmədovun müşahidələrinə görə, gənclərin əksəriyyəti regionlarda çalışmaq istəmir: “Regionlar qeyri-bərabər inkişaf edib, yaşayış yeri və s. problemlərə görə işçi qüvvəsinin böyük hissəsi Bakı və Abşeron ətrafında cəmləşib. Buna görə də regionları inkişaf etdirmək lazımdır. Bununla bağlı işğaldan azad edilmiş bölgələrə ümid böyükdür. Sadəcə gəncləri nəzərə almaq yaxşı olardı. Məsələn, gənclərin asudə vaxtını səmərəli keçirməsi üçün müəyyən tədbirlər görülməlidir. Bütçə təşkilatlarında işləyəcək şəxslər üçün stimullaşdırıcı addımlar atılmalıdır. Bundan başqa, təhsilin keyfiyyətini artırmaq lazımdır. Bəzi ali təhsil müəssisələri nəzəri biliklə yanaşı, təcrübəyə önəm verməyə başlayıblar. Bu əmək bazasında iş yerlərinin yaradılması ilə bağlı məşğulluq proqramları var ki, bu da və-

nəzərə alınmasıdır: “Hesab edirəm ki, əmək bazarı yenidən təhlil olunmalıdır. Hansı ixtisaslar üzrə kadrlara ehtiyac varsa, həmin ixtisas üzrə qəbul həyata keçirilməlidir. Bu gün heç bir planlaşdırmaya ehtiyac yoxdur. Ali təhsil müəssisələri dövlət orqanları, özəl sektor, digər xidmət sahələrinə kadr hazırlayır. Bütün hallarda əmək bazasının tələbləri, ixtisaslar üzrə tələb olunan bilik və bacarıqlar araşdırılmalıdır. İllər üzrə rəqəmlərə nəzər yetirdikdə görə bilərik ki, son 22 ildə ölkədə ali təhsil almaq istəyənlərin sayı artıb. Bir tədris ilində ali təhsil müəssisələrinə qəbul olan müəssisələrin 4 il sonra sadəcə 42 faizi ixtisası üzrə fəaliyyət göstərə bilər. Bu onun göstəricisi ki, ali təhsil müəssisələrində əmək bazasının tələbləri nəzərə alınmır. Hazırda dövlət və qeyri-dövlət ali təhsil müəssisələri, elmi təşkilatlarda təhsil alanların sayı təxminən 200 min nəfərdir. Bunların hər biri bir neçə il sonra əmək bazasına daxil olacaq ixtisaslı kadrlardır.

Xüsusilə özəl sektorda iş imkanlarının böyük əksəriyyəti paytaxtdadır, buna görə də məzunlar burada toplanır, bu isə ölkənin kiçik bir hissəsində yüksək rəqəbat mühiti yaradır. Rəqəbat yaxşıdır, ancaq təhsil sisteminin əmək bazasının tələblərini nəzərə almadan kadr yetişdirməsi kəmiyyət və keyfiyyət fərqləri yaradır. Azərbaycanda təhsil üçün ayrılan vəsait hər il artmaqdadır, amma bu vəsait doğru istiqamətdə yatırılmadıq-

çok dəyərli kadr rolunu oynaya bilər. Əmək bazarı fərqli səbəblərdən gözləntiləri qarşılaya, özü-özünü yaxşıya doğru tənzimləyə bilmirsə, o zaman bu kadrlar başqa ölkələrə üz tutmalı olurlar. İnsan çox dəyərli bir kapitaldır. Cəmiyyətin hərtərəfli inkişafı üçün bu kapitala ehtiyacımız var. Bir sıra dövlət ixtisaslı kadrları böyük xərc çəkmədən cəlb etmək üçün fərqli siyasətə əl atır. Kanada, İsveçrə buna ən yaxşı nümunə ola bilər - yerli kadr sayı kifayət etmədiyi üçün hər il əmək bazasının tələblərinə uyğun olaraq müəyyən say limiti daxilində fərqli sahələrdə ixtisaslaşmış kadrlar üçün öz sərhədlərini açırlar. Burada keyfiyyətli təhsil sistemi və bazarda mövcud “görünməz əl” öz funksiyalarını yerinə yetirmiş olur. Sadəcə olaraq, məşğulluq strategiyasında əsas hədəf odur və başlıca məqsəd də məhz bu olmalıdır ki, əmək bazasına hər il daxil olan yeni işçi qüvvəsi kütlesi iqtisadiyyatda mümkün dərəcədə maksimum səviyyədə yerləşim əldə etsin. Bizdə bu rəqəm təxminən ildə 100 min nəfər təşkil edir. Bunun üçün isə 2 amil tələb olunur: birincisi, bazara daxil olan hər işçi qüvvəsi kütlesi keyfiyyətə özündən əvvəlkindən daha yüksək olmalı, ikincisi isə iqtisadi artım daimi xarakter daşımalıdır. Hər il 100 min işçinin müvafiq iş yerləri ilə təmin edilməsi olduqca çətin vəzifədir, lakin sahibkarlığı fasiləsiz olaraq inkişaf etdirməklə təhsilin səviyyəsini də buna uyğun təşkil edərək, ildə 100 min nəfər-

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin sektor müdiri, sosioloq Humay Axundzadə mövzunu “Yeni Müsavat”-a şərh edərkən qeyd etdi ki, valideynlərin övladlarını seçimini nəzərə almadan öz istəklərinə uyğun yönləndirməsinin bir neçə səbəbi var. O hesab edir ki, məsələnin kökündə duran əsas psixoloji amil budur ki, bəzi valideynlər övladlarını ayrıca fərd, müstəqil insan kimi qavramaqda çətinlik çəkir: “Bu problem yaşayənlər əsasən övladlarını özlərinin davamçısı kimi görürlər. Buna görə də əldə edə bilmədikləri arzularını övladları vasitəsilə reallaşdırmağa çalışırlar. Bunun neqativ aspektini iki istiqamətdə nəzərdən keçirə bilərik. Sosial tərəfdən neqativ təsir ondan ibarətdir ki, çox zaman valideynin arzuları müasir əmək bazasının imkanlarına və tələblərinə uyğun olmur. Müasir dövrdə əmək bazarı çox dinamikdir - bir çox peşə sıradan çıxır, bir sıra yeni peşə yaranır. Bu baxımdan arzular reallıqla uyğunlaşmaya bilər. Bu zaman gənclər faktiki olaraq zaman itirmiş olurlar. Nəticədə özlərini ifadə edəçəkləri, normal işlə təmin olunacaqları peşələrdən uzaq olub, başqa peşələri mənimsəyirlər. Məsələnin ikinci tərəfi isə sırf psixoloji xarakterlidir. Motivasiya çatışmazlığı, məmnunsuzluq yaşayan gənc təhsilə ürkəklə yanaşmır. O özünü reallaşdırmaq istədiyi sahədə ola bilmədikdə məmnunsuzluq yaşamağa məhkum olur”.

■ **NİGAR HƏSƏNLİ,**
“Yeni Müsavat”

Qurban Qurbanovun başını ağrıdacaq transfer dönəmi

Mövsüm sona yaxınlaşdıqca transfer dediqoduları durmadan artır. Azərbaycan Premyer Liqasında çıxış edən klubların çoxu növbəti mövsümün heyətini formalaşdırmaq üçün indidən hərəkətə gəlib.

“Report” xəbər verir ki, yay transfer dönəminin “Qarabağ” üçün daha hərəkətli keçəcəyini proqnozlaşdırmaq olar.

Buna səbəb Ağdam təmsilçisinin bir çox əsas heyət üzvünün xarici klubların maraq dairəsində olmasıdır. “Köhlən atlar”ın çempion olduğu, avrokuboklarda uğurlu çıxış etdiyi əvvəlki illərdə futbolçular o dərəcədə də gündəmə gəlmirdilər. Bu, rəhbərliyin aparıcı oyunçuları asanlıqla heyətdə saxlamalarına kömək olurdu.

Ancaq ötən ilin yayında İbrahim Vadiyinin Fransa “Sent-Etyen”inə, bu ilin əvvəlində isə Kadi Borgesin Rusiya “Krasnodar”ına transferi avropalıların Azərbaycan çempionuna baxışını dəyişib. Vadiyinin “Sent-Etyen”də uğurlu çıxışı, Kadinin də zədələnməyə qədər “Krasnodar”da əla təsir bağışlaması sayəsində istər menecerlər, istərsə də skautlar “Qarabağ”-a daha ciddi yanaşırlar. Üstəlik, ağdamlılar həmin transferdən heç də az qazanc əldə etməyiblər.

Hələ mövsümün gedişində Marko Veşović, Abdullah Zubir, Bəhlul Mustafazadə, Toral Bayramov, Elvin Cəfərquliyev, Musa Qurbanlı, Ramil Şeydayev kimi futbolçuların adları bir neçə xarici klubla hallanırdı. Baş məşqçi Qurban Qurbanov da mətbuata açıqlamalarında bunu təsdiqləyir, hər şeyə mövsümün sonunda baxılacağını deyirdi.

Gözlənilən an gəlib çatmamış qatırı tərk edəcək ilk sərnəşinin Şeydayev olacağı üzə çıxdı. Avropada formasını geyindiği müxtəlif klublarda ümidləri doğrulda bilməyən Premyer Liqanın bombardiri bu dəfə fərqli seçim etməyə hazırlaşır. Milli üzvünün karyerasını Tailandda davam etdirmək şansı yüksək qiymətləndirilir.

Bu mövsüm məhsuldarlıq nümayiş etdirən digər hücumçu Musa Qurbanlı fərqli ölkə klublarının diqqət mərkəzindədirsə, Toral Bayramovun Türkiyəyə köçməsi, Elvin Cəfərquliyevin isə Belçikaya, konkret olaraq “Anderlecht”-ə transferi gündəm mövzudur. Bu azmış kimi, “Qalatasaray”-la xeyriyyə görüşündə oyunu ilə türkiyəliləri heyran edən fransalı Abdullah Zubirə də Super Liqada ciddi təkliflər var.

“Qarabağ”-ı illərdir Premyer Liqanın digər klublarından fərqləndirən əsas cəhət ən güclü yerliyə sahib olması, stabil heyəti qoruyub saxlaması və yeni əcnəbilərlə güclənməsidir. Ancaq görünən odur ki, bu yay Qurban Qurbanovun başı çox ağrıyacaq. Yerli “qaymaqlar”-a sahib olan baş məşqçi indi onlardan ən azı 3-4-nü itirmək təhlükəsi ilə üzləşib. Səviyyəli yerli futbolçu qıtlığı yaşanmış bir vaxtda bu boşluğu doldurmaq isə heç asan olmaz.

“Qarabağ”dakı yerlilərin ölkə xaricinə axını Azərbaycan futbolu adına irəliləyiş olar. Amma digər tərəfdən Ağdam təmsilçisinin istər Premyer Liqada, istərsə də avrokuboklardakı nəticələrinə ciddi təsir göstərə bilər. İndi rəhbərlik və baş məşqçi elə iş qurmalıdır ki, nə Azərbaycanlı futbolçular Premyer Liqaya “həbs olmalıdırlar”, nə də komanda zəifləməlidir. Yəni “nə şiş yansın, nə kəbab”.

Ermenistanın Baş naziri Nikol Paşinyanın Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıması və tezliklə sülh müqaviləsinin imzalanı biləcəyi barədə fikirlərindən sonra ona qarşı radikal-revanşist, daşnakçı çevrələrin qəzəbi bir-üç artıb. Onların arasında hələ də Qarabağda süslənən Kremlin “iti”, oliqarx-dələduz Ruben Vardanyanın təzəcə yaratdığı üzəndirəq “artsaxın təhlükəsizliyi və inkişafı cəbhəsi” də var.

“Yeni Müsavat” bildirir ki, hətta həmin “cəbhə” N.Paşinyana faktiki ultimatum verib. “Ermənistan baş naziri Nikol Paşinyan artsaxı təslim etmək və erməni dövlətçiliyini məhv etmək üçün cinayətkar planını inadla davam etdirir. Ayılmaq və planı sona çatdırmağa imkan verməmək lazımdır” - bəyanatda deyilir. “Hərəkət bəyan edir ki, Paşinyanın imzalayacağı, artsaxın suverenliyini və beynəlxalq hüquqda təsbit olunmuş öz müqəddəratını təyin etmə hüququna zidd olan heç bir sənəd legitim olmayacaq və buna görə də artsaxın taleyini əvvəlcədən müəyyən edə bilməz”, - ultimatumda qeyd edilir.

İddia olunur ki, Paşinyanın “beynəlxalq zəmanətlər”lə bəyənilmis sülh tezisi tələdir və heç bir şəkildə “artsax” ermənilərinin təhlükəsizliyini təmin edə bilməz. “Biz Paşinyandan və onu dəstəkləyən rejimdən dərhal “artsax” ətrafında alveri dayandırmağı, Ermənistan dövlətinin sərhədlərini zərbələrə həssas etməyə yönəlmiş cinayətkar proqramdan əl çəkməyi tələb edirik. Biz həmçinin Ermənistanın mövcud hakimiyyət orqanlarına xatırladıq ki, soyqırımın qarşısının alınması və öz müqəddəratını təyin etmə hüququnun qorunması öhdəliyi bütün beynəlxalq ictimaiyyətə və ilk növbədə Ermənistanla şamil edilən beynəlxalq öhdəlikdir. Öz qanunvericiliyinə əsasən belə bir öhdəliyi

üzərinə götürən Ermənistanın bundan imtina etməsi beynəlxalq hüququn və daxili qanunvericiliyin açıq-aşkar pozulmasıdır. Biz Ermənistandakı soydaşlarımızı və dünyadakı erməniləri bir araya gələrək Nikol Paşinyanın Ermənistan demək olmadığını göstərməyə çağırırıq”.

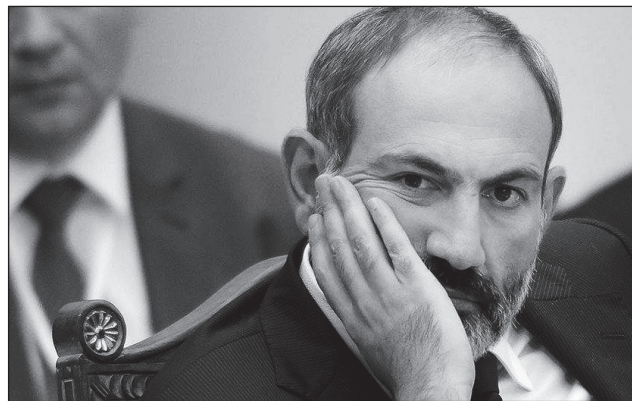
Erməni radikal müxalifətçi deputat Ayk Mamıcanyan isə parlamentin iclasında bildirib ki, Paşinyanın yalnız iki yolu qalıb: ya Ermənistanın ölüm hökmünə, ya da özünün istefasına imza atmaq. Onun sözlərinə görə, Nikol Qarabağla bağlı artıq edəcəyini edib və deyəcəklərini deyib: “İndi növbə bizdədir...”

Bəs Nikol Paşinyan gərəkəndə də Bakı ilə sülh müqaviləsi imzalamaq istəyində səmimidirsə, radikal-revanşistlərin müqavimətini qıra, erməni toplumunun əksəriyyətini sülh müqaviləsinin qaçılmazlığına inandırma biləcəkmi? Bunu necə edəcək? Ona qarşı sui-qəsd və ya həbs planları varmı, işə düşəcəkmi - o barədə ki, son vaxtlar xüsusən də daşnaklar açıq işarələr vurmağa başlayıblar.

Paşinyanın əsas tənqidçilərindən olan keçmiş xarici işlər naziri Vardan Oskanyan isə baş nazirə yanaşı Azərbaycana və beynəlxalq aləmi hədələyib: “Beynəlxalq ictimaiyyət və Ermənistan bilməlidir ki, Paşinyanın qərarı iki xalq arasında sülhə gətirməyəcək. Baş

Revanşistlər Paşinyana “cəbhə” ağır - sülh sənədi təhlükədə

Daşnaklar və separatçılar Ermənistan liderini itaətsizliyə, təslim olmamağa çağırır, onu “artsax”ı satmaqda günahlandırır; Nikol müqaviməti qıra biləcəkmi?

nazir sənədi imzalasas belə, bu, yalnız tarixin təbii axarından müvəqqəti sapma olacaq”.

Yeni Oskanyan və onun kimi düşüncələr bununla demək istəyirlər ki, “ermənilər uzaq və yaxın keçmişdə olduğu kimi yenidən azərbaycanlılara arxadan zərbə vurmaldırlar”. Bizim də Oskanyan kimilərə məsajımız bu olmalıdır ki, “uzaq və yaxın tarixdən dərs çıxarmışıq, mümkün sülh sazişinə rəğmən, qonşumuzun kimliyini bi-

lənərək əlimiz hər zaman tətikdə olacaq...”

AMİP sədri Arzuxan Əlizadə “Yeni Müsavat”a söylədi ki, müxalif qüvvələr adlanan revanşistlər hakimiyyətdə olmuş və Rusiyaya bağlı qruplardır: “Bu güclər iqtidarda olanda da, indi də Moskvadan idarə olunurlar. Kreml tezliklə sülh müqaviləsi bağlanmasında maraqlı görünür. Onları hərəkətə gətirən də Rusiyadır. Revanşist və separatçı qüvvə-

lər Moskvanın təlimatı ilə Paşinyana qarşıdırlar. Ermənistan və xəstə tənəyyüllü vətəndaşları heç vaxt Azərbaycanla normal münasibət istəməyiblər. Rusiya bu vəziyyətdən istifadə edir. Amma erməni cəmiyyəti müharibədən sonra anlayır ki, sülhün alternativini yoxdur”.

Siyasi şərhçi Asif Nərimanlının sözlərinə görə, Paşinyanın “Qarabağ Azərbaycandır” açıqlamasından sonra separatçılar çıxış yolu kimi “referendum” a getmək istəyirlər: “1991-ci ildə qondarma “referendum”la “artsax” yaratdılar, indi də eyni ssenari ilə “erməni əhalisinin Azərbaycanın tərkibində yaşamaq istəmədiyini” göstərmək niyyətindədirlər. Ancaq nə dövr 30 il öncəki dövrdür, nə də Azərbaycan. Belə bir addım heç nəyi dəyişməyəcək. Lakin həm Rusiyanın, həm də Qərbdə maraqlı qüvvələrin bu ssenaridən Azərbaycana qarşı təzyiq kimi

istifadə edə biləcəyi riski də var. Paşinyanın “Qarabağ da daxil olmaqla, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyıraq” bəyanatından sonra Xankəndidəki separatçılar tabe olmayaçaqlarını açıq şəkildə elan edirlər. Bundan sonrakı mərhələdə bu mövqelərini davam etdirmək üçün “silahlı müqavimət” təşkil edəcəkləri ehtimalı daha böyükdür. Həbsxanalardan cinayətkarları azad etmək istəkləri də “döyüşə” canlı qüvvə toplamaq məqsədi daşıyır.

Xocalıda silahlı dəstələri sülhməramlıların müşayiəti altında artıq təlimlər keçir. Mümkün təxribatlar zamanı Azərbaycan əsgərinin qarşısında duruş gətirə bilməyəcəkləri bəllidir, lakin qarşিদurma, xüsusilə əhalinin zərər görəycəyi vəziyyətin yaradılması ilə reinteqrasiya prosesinin başlanması perspektivini baltalayır-lar”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

Pentaqon generalları İrəvanda: intensivləşən səfərlərin pərdəarxasında Azərbaycan “izi” - 2 rəy

ABŞ Müdafiə Nazirliyinin nümayəndə heyəti Ermənistandadır. Bu barədə ABŞ-ın Ermənistandakı səfirliyi məlumat yayıb. Verilən infomasiyada “ABŞ Müdafiə Nazirliyinin nümayəndələri - general-mayor Keyt Filips və briqada generalı Patrik Prayorun Ermənistanın dövlət xadimləri və Silahlı qüvvələrinin nümayəndələri ilə görüşlər keçirəcəyi, ABŞ və Ermənistan arasında müdafiə və təhlükəsizlik sahəsində əlaqələrin gücləndirilməsi perspektivlərini müzakirə edəcəyi” bildirilib.

Artıq Ermənistan müdafiə naziri Suren Papikyan ölkəsində səfərdə olan Kit Filips və Patrik Prayor ilə görüşüb (Papikyan görünür bu səbəbdən KTMT-nin iclasına qatılmaqdan imtina edib). Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin məlumatına deyilir ki, görüşdə həmçinin ABŞ-ın Ermənistandakı səfiri Kristina Kvin və səfirliyin hərbi attaşesi iştirak edib. Tərəflər müdafiə sahəsində ikitərəfli əməkdaşlığı, həmçinin regional təhlükəsizliklə bağlı məsələləri müzakirə ediblər.

Xatırladaq ki, general Patrik Prayor həm də ABŞ Ordusunun Avropa Komandanlığının qərargah reisinin müavini-dir və onun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti az öncə - 5-7 aprel aralığında Ermənistan səfərdə olub. Bəs amerikalı generalların intensivləşən İrəvan səfərlərinin pərdəarxasında konkret nə durur? Azərbaycan üçün narahat olmalı məqam varmı? ABŞ Ermənistan da ordumu qurur?

Beynəlxalq münasibətlər üzrə şərhçi Şəhla Cəlilzadə bu məsələyə “Yeni Müsavat”da

belə şərh verdi: “Paşinyan anti-Rusiya, Qərbin adamı olduğu üçün təbii olaraq 2018-ci ildəki “məxməri inqilabla” hakimiyyətə gəldikdən bəri Ermənistan və ümumilikdə Cənubi Qafqazda yaşanan hadisələr ABŞ-Ermənistan-Rusiya oxunda yaşanan balans dəyişiklikləri ilə əlaqələndirilə bilər. Bu baxımdan Ermənistanın 2020-ci il məğlubiyyəti ilə 30 il işğalda saxladığı torpaqları geri qaytarması, 2021-ci il may (delimitasiya və demarkasiya aparılması) və noyabr aylarında (Zod qızıl yatağında Azərbaycan-Ermənistan sərhəddinin müəyyən edilməsi), 2022-ci ilin mart (Fərrux kəndinə Azərbaycan Ordusunun nəzarəti bərpa etməsi), avqust (erməniləri Laçın dəhlizinə alternativ yoldan istifadəyə məcbur etmə) və sentyabr (Laçın dəhlizi ilə mina daşmasının sonlandırılması) hərbi toqquşmalarda Ermənistanın strateji mövqe itkiləri və nəhayət, 2023-cü ilin başlanmasından bəri yaşanan gərginlik fonunda sülh danışıqlarının intensivləşməsi hamısı bir məq-

sədə xidmət edir - Ermənistanı sülhə məcbur etməyə. Ermənistan bu itkilərin qarşısını almaq üçün Aİ missiyasını bölgəyə dəvət etməklə, bir az daha da vəziyyəti gərginləşdirdi. Hazırda Ermənistanın NATO və ABŞ-la birgə hərbi təlimləri gündəmdədir. Ötən ay Pentaqonun saytında Ermənistanın “Defender 23” hərbi təlimlərinə iştirak edəcəyi bildirilmiş, daha sonra Ermənistanın adının yanlışlıqla qeyd edildiyi ictimaiyyətə açıqlanmışdı, belə ki, Ermənistan indiyə kimi heç vaxt bu təlimlərdə iştirak etməyib. Daha sonra Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin məlumatı paylaşıldı ki, Ermənistan Defender 23-də deyil, ABŞ və Avropa ölkələri ilə birgə digər hərbi təlimlərdə (KFOR və Sa-

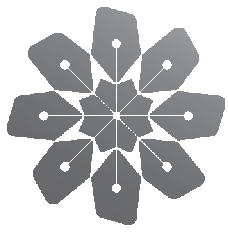
be Junction) iştirak edəcək. Ermənistanın KTMT hərbi təlimlərində iştirakdan imtina etməsi, ümumiyyətlə KTMT-dən çıxmasını gündəmə gətirdiyi bir zamanda ABŞ-la hərbi təlimlərin keçirilməsi mövzusunda intensiv danışıqların aparılması təbii olaraq, Ermənistan-Azərbaycan sərhədində təxribatlar, Ermənistanın növbəti məğlubiyyətləri və Azərbaycanla sülh müqaviləsinin imzalanması ilə müşayiət oluna bilər. Bütün bunlar nəticə etibarilə Ermənistanda hakimiyyət çevrilişinə gətirib çıxarmayacağısa, o zaman Ermənistanı Qərbə daha çox yaxınlaşdıracaq, Azərbaycanın isə daha çox öz 30 illik tələblərinə və haqlı istəklərinə nail olması ilə nəticələnəcək. Erməni dias-

porunun revanşist qüvvələrinin potensialını və Ermənistanı silahlandırmaq və yeni ordu quruculuğu proqramlarını nəzərə alaraq, bütün bunların yaxın və ya uzaq gələcəkdə atılacaq addımlara hesablandığı təxmin edilə bilər. Yeni Ermənistanla indi sülh müqaviləsi imzalanısa da, Azərbaycan da imə öz ordu quruculuğunu, elmi-texniki tərəqqisini artırmalı, daha da inkişaf etdirməli, faydalı strateji əməkdaşlıqlar və qarşılıqlı faydalı layihələrlə bölgədə münasibətini cəkindirici siyasət yürütməlidir”.

Hərbi ekspert Alp Arslan İmamqulu Azərbaycan tərəfin boş dayanmayacağını düşünür. “Rusiyanın Ukraynada uğursuzluqlara düşər olması təbii ki, onun Cənubi Qafqazda olan mövqeyini də zəiflətməkdir. Xüsusən də, onun müttəfiqi Ermənistanla münasibətlərinə son dövrlərdə baxsaq, görürük ki, Ermənistan daha çox Qərbə meyli görünür. Təbii ki, açıq aşkar göstərməsə də, bu istiqamətdə diplomatik, ciddi addımlar atmaqdadır. Bu baxımdan həm də Amerikanın Ermənistanla olan münasibətləri, eləcə də Qərbin Ermənistanla münasibətləri kontekstindən məsələlərə yanaşsaq, bunu sadəcə, təktərəfli olaraq görmək lazımdır. Ümumiyyətlə, Qərbin yanaşması Cənubi Qafqaza ümumi olaraq

baxmasıdır. Cənubi Qafqazda yerləşən Azərbaycan, Gürcüstan və Ermənistanla olan münasibətlərin tənzimlənməsi, bir sıra hərbi təlimlərin keçirilməsi, bu istiqamətdə bir sıra addımların atılması nəzərdə tutulub deyə düşünürəm. Daha əvvəldən Azərbaycan və Gürcüstanın Amerika ilə hərbi təlimlər, hərbi əlaqələr baxımından münasibətlərinə baxsaq, əlaqələr mövcud idi. Amma Ermənistanla bu az görünürdü. Bu baxımdan Ermənistan artıq bu istiqamətə diqqətini cəlb etməkdədir. Bu gün Ermənistanın Amerika generalları ilə görüşlərinin təşkil olunması əslində heç bir narahatçılığa əsas gətirməməlidir. Bu o mənəni verir ki, Ermənistanla Amerikanın ordusu gələcək, yaxud hər hansı bir ordu qurulacaq. Heç bir dəyişikliyin olacağını düşünmürəm. Amma təbii ki, ortaq təlimlər keçiriləcək. Onun silah arsenalına da yenidən baxış keçiriləcək. Buna da uzunmüddətli bir zaman lazımdır. Hansı ki, bu zamanı Azərbaycan daha əvvəldən aşırıb. Bu gün Azərbaycan həm silah arsenalı, həm də şəxsi heyətinin qabiliyyətiliyi baxımından çox hazırlıqlıdır. Bundan sonra Ermənistanın Qərb dairələri ilə əlaqələrini genişləndirməklə ordusunu gücləndirməyə çalışması ən azından 5-10 il çəkəcək ki, bu müddət ərzində də Azərbaycan boş durmayacaq, bir sıra məsələlər, xüsusilə, Zəngəzur məsələsi tamamilə həll olmuş olacaq”.

□ **Cavanşir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Azad sahibkarlığın və liberal iqtisadiyyatın təşviqi

Azərbaycanda sənədsiz evlərlə bağlı problem həllini gözəldə-gözəldə qalır. Sovet dövründən torpaqların və fərdi evlərin sənədləşməsi sahəsində mövcud olan çətinliklər müstəqillik dövründə daha da dərinləşərək, böyük problema çevrilib.

Xüsusilə Bakı və Abşeron yarımadasında uzun illərdir nizamsız şəkildə tikilən yüz minlərlə fərdi ev hazırda heç bir qeydiyyatı olmadan qalır. Hər il belə evlərin sayında 10 minlərlə artım qeydə alınsa da, hökumət son 15 ilə yaxın dövrdə nə qanunsuz tikintilərin qarşısını ala bilib, nə də sənədsiz evləri sənədləşdirir. 2011-ci ildən bəri Prezidentin belə evlərin sənədləşdirilməsi prosesini asanlaşdırmağa xidmət edən bir neçə fərman və sərəncamı olsa da, onların icrası sahəsində ciddi fəallıq müşahidə olunmur.

Bəzi hesablamalara əsasən hazırda təkcə Bakı və ətraf qəsəbələrdə sənədsiz evlərin sayı 450-600 min arasındadır. Bir neçə il əvvəl xüsusi komissiya tərəfindən qanunsuz, yeni icazəsiz tikilmiş evlərin inventarizasiyasının aparıldığı, tikintiyə icazə verilməyən ərazilərdə 400 min belə evin qeydə alındığına dair məlumatlar yayılıb. Bu evlərin kənd təsərrüfatı təyinatlı, yaxud sənaye əhəmiyyətli, habelə mühüm kommunal, avtomobil və dəmiryol xətlərinin mühafizə zonalarında tikildiyi bildirilirdi. Bundan əlavə, bir sıra evlər bələdiyyələr tərəfindən dövlət mülkiyyətindəki torpaq sahələrinin qanunsuz satıldığı ərazilərdə inşa olunub. Başqa bir qrup evlər Sovet dövrün-

dən Bakı ətrafı kəndlərdə vətəndaşlara ayrılan, lakin müvafiq sənədləşmə aparılmayan ərazilərdə tikilib. Ümumilikdə ekspertlərin qənaətinə görə, hazırda təkcə Bakı şəhəri və Abşeronda təxminən 600 minə yaxın, regionlarda isə 200 min mənzilin sənədləşdirilməsinə ehtiyac var. Bu hesablamalar əsasən kommunal xidmətlərdə qeydiyyatda olan abunəçi sayı əsasında müəyyən edilir. Bu, respublikada qanuni sənədlər əsasında tikilməsinə baxmayaraq, mülkiyyət sənədi verilməyən mənzilləri, habelə qanunsuz tikililəri əhatə edir. Qanuni qeydiyyatı olan evlərin sayını bu göstəricidən çıxarmaqla, rəsmiləşməsi hələ də aparılmayan ev sayını müəyyən etmək olur.

Qeyd edək ki, 2019-cu ildə Prezident İlham Əliyevin imzaladığı fərmanla çoxmənzilli yaşayış binalarının istismara qəbulu prosesi asanlaşdırılıb və onlarda olan bir neçə min mənzil qeydiyyata alınıb. Ondan sonra açıqlanan rəsmi məlumatlarda fərdi evlərin də sənədləşdirilməsinə dair yeni qanunvericilik aktı hazırlanacağı, Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin isə qeydiyyatsız evlə-

rin siyahıya salınması haqda təkliflərini ölkə Prezidentinə təqdim edəcəyi, problemin vahid yanaşma əsasında həll olunacağı bildirilsə də, indiyədək konkret addımlar atılmayıb.

Dövlət Əmlak Ximdetindən verilən məlumata görə, ölkə Prezidentinin problemə müdaxiləsi, eyni zamanda, imzaladığı 13 yanvar 2015-ci il tarixli fərmana əsasən, 2015-2021-ci illər ərzində 100 mindən çox ev sənədləşdirilib, keçən il isə 49 min 371 fərdi yaşayış evi, 94 min 510 mənzil üzərində mülkiyyət hüquqları dövlət qeydi-

yatına alınıb. Aydın məsələdir ki, bu, mövcud və yeni tikilən evlərin sayı ilə müqayisədə çox kiçik rəqəmdir.

Yüz minlərlə yaşayış evinin sənədləşməməsi insanların bir çox hüquqlarını məhdudlaşdırmaqla yanaşı, dövləti irihəcmli gəlirlərdən də məhrum edir. Belə ki, müstəqil ekspertlərin hesablamalarına görə, qeydiyyat problemi həll olunarsa, sənədsiz evlərin üzərində aparılan əməliyyatlar nəticəsində il ərzində büdcəyə bu və ya digər şəkildə təqribən 100 milyon manatdakə vəsait daxil ola bilər.

Bakının sənədsiz evləri: yeni qanun problemə nöqtə qoyacaqmı?

Millət vəkili: “Xüsusilə təhlükəsiz ərazilərdəki evlərin sənədləşməsi qısa müddətə həyata keçirilə bilər”

mata görə, qanun çərçivəsində qanunsuz obyektlərin sənədləşdirilməsi ilə bağlı nəzərdən keçirilən üsullardan biri də həmin obyektlərin kiçik məbləğ - tikilinin qiymətini cüzi hissəsini ödəməklə sənədləşdirilməsidir”.

Xatırladaq ki, Azərbaycan da maliyyə və əmlak amnistiyasının hazırlanması barədə iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbarov 2020-ci ildə məlumat açıqlamışdı. Ötən müddət ərzində müvafiq qanun layihəsinin hazırlanmasına dair bir neçə dəfə məlumat açıqlanıb.

Iqtisadçı-alim, Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vüqar Bayramovun “Yeni Müsavat”a dediyinə görə, müvafiq qanun layihəsi Milli Məclisə daxil olmadığından onunla bağlı nəşə demək mümkün deyil: “Biz sənədsiz evlərin sənədləşdirilməsi ilə bağlı təkliflərimizi mütəmadi olaraq təqdim edirik. Bakı və Bakı ətrafında 500 mindən artıq sənədləşməmiş yaşayış evləri var. Düşünürük ki, sənədləşmə olmadan təhlükəsiz ərazilərdə, qeyri-mühafizə zolaqlarında tikilən evlər qısa bir vaxtda rahatlıqla sənədləşdirilə bilər. Bu istiqamətdə addımlar tezləşdirilməli, sənədsiz evlərin çıxarışla təmin olunması prosesi sürətləndirilməlidir”.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Dünya SAKİT

ÜST-dən şok xəbərdarlıq - Daha dəhşətli pandemiya gəlir!

Həkimlər isə deyir ki, növbəti pandemiyanı qrip yarada bilər; “RNT nüvəli virusların kökünü kəsmək müşkül məsələdir...”

Ümmumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) baş direktoru Tedros Adhanom Ghebreyesus sensasion sayıla biləcək açıqlama verib. ÜST rəhbəri bildirib ki, COVID-19-dan qat-qat qorxulu pandemiya təhlükəsi istisna edilə bilməz.

“Yeni xəstəlik və ölüm hallarına səbəb ola biləcək başqa bir variantın (COVID - red.) yaranması təhlükəsi hələ də qalır. Həmçinin daha ölümcül potensiala malik yeni patogenin təhlükəsi qalmaqdadır”, - deyər ÜST rəhbəri təşkilatın Cenevrədəki illik assambleyasında çıxışı zamanı deyib və dünyanı bu təhlükəyə kollektiv cavab verməyə hazır olmağa çağırıb.

Söhbət hansı yeni və daha ölümcül virusdan gedir? Təhlükə nə dərəcədə ciddidir?

İnfeksionist-hepatoloq Mərdan Əliyev “Yeni Müsavat”a dedi ki, hazırda dünya çox qloballaşır və dünyanın bir nöqtəsindən digər nöqtəsinə asanlıqla gedib-gəlmək mümkündür: “Hazırda gediş-gəliş çoxdur. Afrikada meydana çı-

xan bir xəstəlik bir gün sonra Azərbaycana da gələ bilər. Bu kimi hallar pandemiyanın yaranmasına şərait yaradır. ÜST-nin baş direktorunun açıqlaması o demək deyil ki, mütləq xəstəlik meydana çıxacaq. Amma xəstəliyin meydana çıxma ehtimalı var. Hətta bir qrip virusunun da pandemiya yaratma ehtimalı var. Növbəti pandemiya qripdən də ola bilər. Yaxud koronavirusdan yox, luxmalar hələ bitməyib, onun yeni ştammi əmələ gələ bilər. Amma bu ehtimal bir az azdır. Burada dünya hazırlıqlı olmalıdır. Karonavirus pandemiya-sındakı kimi dünya hazırlıqsız olarsa, yenə çox böyük iqtisadi, sağlamlıq, psixoloji problemlərə səbəb ola bilər. Ona görə də dünya infeksiyon xəstə-

liklər üzərində nəzarəti daha ciddi təmin etməlidir. Hər bir ölkənin infeksiyon-nəzarət sistemi daha güclü olmalıdır ki, belə pandemiyaaların qarşısı asanlıqla alına bilsin.

Təkrar edirəm, bu yeni pandemiyanın yaranacağı anlamına gəlmir, insanları qorxutmaq lazım deyil. Təbii ki, müəyyən dövrdən bir müəyyən pandemiyaalar olur. Əvvəllər də daha çox bakterial infeksiyalarla bağlı pandemiyaalar oldu. İndi isə virus pandemiyaalarının olması mümkündür. 50-100 ildən bir pandemiya hər zaman olub. Bundan sonra nə zaman olacağını demək mümkün deyil, amma olma ehtimalı var. Buna hər zaman hazırlıqlı olmaq lazımdır”.

Bəzi ekspertlər bildirir ki, yeni pandemiya olsa belə vəziyyət əvvəlki kimi olmayacaq. Çünki artıq dünya ölkələri koronavirusa qarşı mübarizədə təcrübə toplayıb, vaksinlər icad olunub.

Yeri gəlmişkən, Azərbaycan tıbb elmi də az öncə ilkə imza atıb. COVID-19-un bütün ştammlarına qarşı həm vaksin, həm də dərman hazırlanıb. Bu barədə AMEA-nın müxbir üzvü, professor Tərlan Məmmədov deyib.

Bəs görəsən, yeni, təhlükəli virus olarsa, buna qarşı vaksin də hazırlamaqla qarşısı alına bilərmə?

Həkim-ekspert, professor Adil Qeybullayev “Yeni Müsavat”a dedi ki, COVID 19 əleyhinə hazırlanmış vaksin molekulyar biologiyasının ən müasir nailiyyətlərindən alınıb: “Burada virusun platformasında onun üzərinə həmin S zülalı implant olunub, yapışdırılıb, bu yolla orqanizmin vaksindəki komponentləri karonavirus kimi tanıyır və ona qarşı əks cisimlər hazırlayır. Həmin hazırlanan ade-navirus da inaktivasiya olunub, yeni onun xəstəlik törətmək imkanı qalmır. Ona görə də bun-

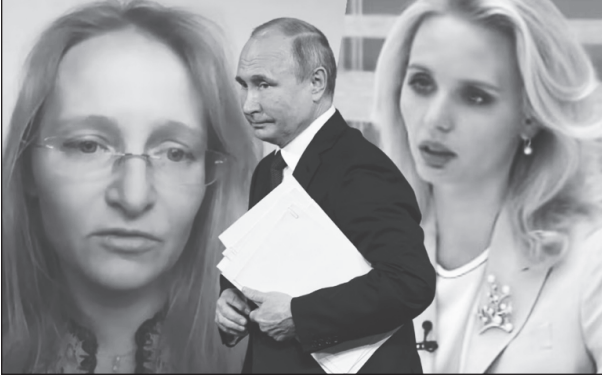
lar müasir texnologiyalı, yüksək səviyyəli hazırlanan vaksindir. Azərbaycanda hazırlanan vaksin haqqında isə bir söz deyə bilmərəm, çünki onunla bağlı heç bir açıqlama yoxdur ki, burada hansı texnologiyadan istifadə olunub, necə hazırlanıb. Əgər bu hansısa müştərk şirkətlərlə dünyanın aparıcı laboratoriyaları ilə birgə hazırlanmış olarsa, bunun özü bir yenilik sayıla bilər.

İkincisi, heç vaxt ribonukleinin turşusu (RNT) daşıyıcısı virusların bir universal vaksini dünyada yoxdur. Çünki bu viruslar hər dəfə dəyişir. Bunun forması eyni qalmır. Ona görə də bu viruslarla mübarizə məsələsi müşkülüdür. Elə olsaydı qripin də axırına çıxardılar. Qripin 2 mindən çox ştammi var. Hər il də müxtəlif ştammlarla peyda olur. Ona qarşı

da hər il vaksin hazırlanıb. Bu il olan qrip növü gələn il olmur. Koronavirus da RNT daşıyıcısı virusdur. Vaxtilə insanlara adi soyuqdəymə törədən bu virus axırda pandemiya səbəb oldu. Pandemiya da elmi bir nəticə idi. Çünki nəticədə RNT-ribonukleinin turşusu nüvəsində olan virusların hamısı mutasiya qabiliyyətinə malikdirlər. Bunlar mutasiya nəticəsində daha yoluxucu formaya çevrilib, sonda pandemiya yarada bilirlər. O cümlədən biz qripin neçə dəfə pandemiya yaratdığını bilir. Nə vaxtsa da qripin pandemiya olması gözlənilir. RNT nüvəli virusların kökünü kəsmək üçün hələ son vasitə düşünülməyib, hazırlanmayıb, bunun hazırlanması da müşkül məsələdir”.

**□ Afaq MİRAYLOV,
“Yeni Müsavat”**

Putinin qızı ilə bağlı yeni faktlar ortaya çıxdı

Niderland prokurorluğu Amsterdam yaxınlığındakı qəsəbələrə birində Rusiya prezidentinin qızı Yekaterina Vorontsovanın keçmiş şerikinə məxsus torpaq sahəsinə əl qoyub.

Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə "The Guardian" qəzeti məlumat yayıb.

Məlumatə görə, Yorit Faassen adlı həmin şəxsin torpağı mayın 12-də əlindən alınıb. Bu, iş adamına qarşı cinayət işinin açıldığını göstərə bilər.

Faassenin tanışı jurnalistlərə bildirib ki, Vorontsovanın keçmiş tərəfdaşı bu yaxınlarda Niderlanda uçub, lakin tezliklə hüquq-mühafizə orqanlarının marağına tuş gəldiyi üçün geri qayıtmağa məcbur qalıb. Niderland kəşfiyyat xidmətlərindəki nəşrlərin həmsöhbəti deyib ki, iş adamı bu yaxınlarda Amsterdam hava limanında sanksiyalardan yayınma ehtimalı ilə bağlı dindirilib, lakin bu məlumatın dəqiq təsdiqi yoxdur.

"Follow the money" portalı həbs qoyulan ərazinin Putinə yaxın iş adamları Boris və Arkadi Rotenberq qardaşlarının şirkətləri ilə bağlılığına diqqət çəkib.

Niderland prokurorlarının təsbitinə görə, Faassen 2019-cu ildə həmin sahəni 450 min avroya alıb, yaşayış binası və 6 kiçik ofis binası tikməyi planlaşdırıb. Lakin 2022-ci ilin martında bələdiyyə orqanları Faassenin Putinlə ehtimal əlaqələri səbəbindən ona bina tikməyə icazə verməyib. Ötən ilin martında Faassenin sahəsində Ukrayna bayrağı ucaldılıb və atasını müharibəni dayandırmağa razı salmaq üçün Vorontsova müraciət alılıb.

Putinin qızları Mariya Tixonova və Yekaterina Vorontsova Rusiyanın Ukraynaya qarşı müharibəsi səbəbindən ötən ilin aprelindən Aİ və ABŞ sanksiyaları altındadır.

Hələ ötən ilin aprelində "Meduza" saytı Yorit Faassenin sanksiyalara məruz qalmaq üçün Yekaterina Vorontsova ilə rəsmi nikaha girmədiyini yazmışdı. Məlumdur ki, cütlük ən azı 8 il - 2008-ci ildən 2016-cı ilə qədər yaxın münasibətdə olub. Faassen və Vorontsovanın Roman adlı oğlu da var.

Məlumatə görə, 2014-cü ilə qədər biznesmen və Vorontsova bir neçə ay Niderlandda yaşayıb, lakin Donbas üzərində Malayziya təyyarəsinin vurulmasından sonra Faassenin Putinin qızının və nəvəsinin Rusiyada yaşamasında ısrar etdiyi bildirilir. Mətbuatla söhbətində Faassen Putinlə hər hansı əlaqəsini təkzib edib.

Zurabişvilidən Rusiya ilə bağlı SENSASİON açıqlama

"Aydındır ki, cəmiyyət öz övladlarının gələcəyini kölgə altında qoymayacaq. Avropa seçimindən əl çəkməyəcək. Demokratıyanın birinci qaydası xalqın tələbini yerinə yetirməkdir".

Musavat.com xarici agentliklərə istinadən xəbər verir ki, bunu Gürcüstan prezidenti Salome Zurabishvili Müstəqillik Gününe həsr olunmuş mərasimdə çıxışı zamanı deyib.

Onun sözlərinə görə, Gürcüstanın bu gün qeyd etdiyi müstəqillik həm də öz vətəndaşlarını dövlətdən qorumaq deməkdir.

"Biz gürcülər müdafiəni və fədakarlığı bilirdik. Biz azadlığın və sülhün qiymətini bilirdik. Başa düşdük ki, biri digərindən ayrılmazdır. Gürcülər heç vaxt heç bir ölkənin kölgəsində yaşamaq üçün özlərini alçaltmadılar və kimsə düşmənçilik etməsə, heç bir ölkəni fəth etməyə can atmadılar. Rusiya imperiyasının ruslaşdırma siyasətinə və kilsəmizin muxtariyyətinin əlindən alınmasına, freskaların dağıdılmasına baxmayaraq, biz həm dilimizi, həm də inancımızı qoruya bildik", - deyə Salome Zurabishvili bildirib.

Gürcüstan prezidentinin sözlərinə görə, hakimiyyətin öz vətəndaşlarının şərəf və ləyaqətini düşünməməsi gürcü xalqı üçün təhqirdir.

Zurabishvili qeyd edib ki, müharibədən qorxmayan insan yoxdur.

"Əgər kimsə düşünürsə ki, Rusiya güzəştlər müqabilində Gürcüstanın ərazilərini qaytaracaq, deməli, o, tarixi bilmir", - deyə Salome Zurabishvili əlavə edib.

Politoloq İlqar Vəlizadə Telegraf.com-un suallarını cavablandırıb. "Yeni Müsavat" aktuallığını nəzərə alaraq müsahibəni təqdim edir.

- Aylarla davam edən döyüşlərdən sonra Ukraynanın Baxmut şəhəri rus ordusu tərəfindən işğal edildi. Müharibənin bundan sonrakı gedişatı haqda proqnozunuz necədir: Ukrayna irəliləməyə çalışan Rusiyanı dayandıra biləcəkmi?

- Heç bir məsələdə proqnoz verməyin tərəfdarı deyiləm, bu, falçılıq kimi bir şeydir. Xüsusən də bu məsələ ilə əlaqəli. Məsələn, Stolten-

"Savaşın sonu görünmür: nə Rusiya tükənir, nə Ukrayna udur"

Politoloq: "Ən şiddətli döyüşlər qabaqdadır, bax bunu proqnozlaşdırmaq olar..."

berq fevral-mart aylarında demişdi ki, iki həftə sonra Ukraynanın əks-hücumu başlayacaq. Bunlar NATO baş katibinin dediyi sözlərdir. Üstündən iki ay keçib, hələ də əks-hücum yoxdur.

Proqnoz vermək istəməzdim, amma bir məsələ var, hadisələr də onu göstərir ki, Ukrayna əks-hücuma hazırlaşır. Hələlik bu hazırlıq tamamlanmayıb. Bu kontekstdə Ukraynaya F-16-ların verilməsi məsələsi gündəmədədir. Qırıqların yolda olduğu bildirilir. Bundan başqa, "Leopard" tanklarının yeni partiyasının verilməsi məsələsi gündəmədədir, bu proses də tamamlanmayıb. Yəqin ki, əks-hücum üçün digər silahların verilməsinə hazırlıq da gedir. Hadisələr bu minvalla getsə, ola bilsin, əks-hücum qarşısındakı həftələrdə və ya aylarda tamamlansın.

Əlbəttə, Rusiya da Ukraynanın əks-hücuma hazırlaşmış. Bəzi hərbi ekspertlərin açıqlamaları da onu göstərir ki, əks-hücum olsa, Rusiya ciddi müqavimət göstərəcək. Rusiyanın S-400, S-300 və digər hava hücumundan müdafiə sistemləri regiona gətirilir, istehkamlar qurulur. Yeni asan deyil. Əks-hücum o demək deyil ki, Ukrayna işğal edilmiş ərazilərini geri qaytara bilər. Ən şiddətli döyüşlər qabaqdadır, bax, bunu proqnozlaşdırmaq olar. Gedişat hərbi addımlarla yanaşı, siyasi prosesdən də asılı olacaq.

- **Ukrayna ordusunun əks-hücumunun çətin olacağını deyirsiniz, yəni bunun effektiv olmayacağını düşünürsünüz?**

- Bu, ciddi prosesdir. Qarşı tərəfin gücünü də qiymətləndirmək lazımdır, barmaqarası baxmaq lazım deyil. Əks-hücuma hazırlıq da bu

səbəbdən uzanır. Birmənalı demək olmaz ki, əks-hücum dərhal nəticə verəcək. Bütün hallarda gözləmək lazımdır. Əlbəttə, Rusiyanın döyüş təcrübəsi, hərbi texnika, hərbiçilərinin ruh yüksəkliyi və canlı qüvvə baxımından müqayisəsiz üstünlüyü var. Bəli, Rusiya daha zəif mövqelərdən çıxış edən tərəf kimi görünür, amma əks-hücum da hələ yoxdur. İndidən deyə bilmərik ki, bu əks-hücum və burada istifadə ediləcək silahlar effektiv olacaq və ya olmayacaq.

Bayden G7-nin sammitində də bildirdi ki, ola bilsin, əks-hücum F-16-sız başlasın. Amma hərbi mütəxəssislər düşünürlər ki, əks-hücuma havadan dəstək olmasa, bu addım o qədər də effektiv olmayacaq. Çünki hazırda Rusiya Ukraynanın hava məkanına nəzarət edə bilir. Rusiyanı bundan məhrum etmək lazımdır, bu durumda əks-hücum daha effektiv olar.

Bəziləri deyirlər ki, Ukrayna Xarkov, Xerson və digər istiqamətlərdə qələbə qazanıb. Amma bu da bir şərtədir ki, əks-hücum uğurlu olmalıdır. Bu futbol deyil, yəqin ki, Rusiya tərəfi baş verənlərdən bir nəticə çıxarıb, hansısa işlər görür. Rusiyanın hazırlığının da nə qədər effektiv olub-olmayacağını hadisələr göstərəcək. Bəri başdan heç nə demək olmaz.

- **Ümumiyyətlə, Qərb həqiqətən Rusiyanın Ukrayna-da məğlub olmasını istəyir? Ukraynaya görə, Qərbdə Rusiyanı məğlub etməyə zəmin yaradacaq silahlar var və bunları versələr, durum köklü şəkildə dəyişə bilər. Siz necə düşünürsünüz?**

- Zelenski təkidlə Ukraynanın NATO-ya qəbul edilməsini istəyir. NATO ölkələri isə bunu istəmir. Məncə, siyasi mənzərə Zelenskinin xeyrinə deyil. Düzdür, Qərb deyir ki, Ukraynanı axıra qədər müdafiə edəcək, silahlar verəcək və sair. Amma Ukraynaya onu da deyirlər ki, verdikləri silahlarla Rusiya ərazisini vurmasın. Rusiyanın zavod və fabrikləri isə işləyir, gecə-gündüz silah-sursat hazırlayırlar. Bəli, bu silah-sursatların müəyyən hissəsi məhv edilib, amma nə qədərini məhv edildiyini bilmirik. Bunu demək çətinidir. Rusiyanın ehtiyatda hansı silahları var? Hansı şərtlərdə bunlardan istifadə edə bilər? İndi Rusiya Ukraynanın işğal edilmiş ərazilərində anbarlar, istehkamlar qurur, ərazilərin minalanmasını aparır.

Ukraynanın əks-hücum

dəstələri bunları necə keçəcək? Minalanmış ərazilər hələdir? Bunların hamısı şərtidir. Qərb bu müharibənin Rusiyanı çökdürməsinə istəyir. Amma Rusiya böyük ölkədir, gücü tükənmir. Rusiyanın gücü tükənsəydi, yəqin ki, başqa cür davranardı. Üstəgəl, Rusiya danışıqlardan imtina edir. Bu isə o deməkdir ki, Ukrayna hələlik döyüş meydanı kimi qalacaq. Ukrayna NATO-ya üzv qəbul olunmayacaq. Stoltenberqin son açıqlaması da belə oldu.

Mövcud durum Qərbə qane edir. Nə qədər ki Ukraynanın mütəşəkkil ordusu və insan resursu var, lazım bildiyi silahları ötürməklə Rusiya ilə müharibəni davam etdirməyə hazırdır. Hədəf də Ukraynanın əli ilə Rusiyanı maksimum zəiflətməkdir. Müharibənin öz qanunları var. Sən qarşı tərəfi məğlub etmək istəyirsənsə, ilk növbədə, onun hərbi zavod və fabriklərini bombardman etməlisən. Rusiya bunu edir, Ukrayna isə etmir. Bu olmasa, bütün hallarda müharibə uzana bilər. Qərb Ukrayna ordusu təchiz edir, bunu axıra qədər etməyə hazırdır. Amma Rusiyanın da imkanları tükənmir, ən azı bunu görmürük. Ukrayna deyir ki, Rusiyanın atdığı raketlərin 70 faizini vururlar. Qalan 30 faiz Ukraynanın iri şəhərlərini və infrastrukturunu dağdır.

Tərəflər arasında bir də informasiya müharibəsi gedir. Qərb, Rusiya və Ukraynanın media məkanlarında ayrı-ayrı informasiyalar tirajlanır. Ukrayna özünü, Qərb Ukraynanı, Rusiya isə özünü qalib tərəf kimi göstərməyə çalışır. Baxmut döyüşləri isə göstərdi ki, hər iki tərəfin ciddi problemləri var, amma ikisi də müharibəni davam etdirməyə razıdır.

Bakıda bütün köhnə binaların söküləcəyi barədə uzun müddətdir ki, müzakirələr aparılır. Türkiyədə bu ilin fevralında baş verən dəhşətli zəlzələdən sonra bu yöndə həm müzakirələr, həm də işlər intensivləşdi. Bununla belə, son günlər köhnə, istismar müddəti bitən binaların qiymətində kəskin artım da maraq doğurur.

Ekspertlərə görə, köhnə mənzillərə axın edənlər 3-5 il sonra məyus olacaqlar. Çünki praktiki olaraq bütün köhnə binaların 5 il ərzində sökülməsi mümkün deyil. Digər tərəfdən, paytaxtda sökülən bəzi binaların sakinlərinin narazılıq etdiyi də bildirilir. Qeyd edilir ki, onlara evlərinin sökülməsi müqabilində təklif olunan məbləğ azdır. Başqa bir narazılıq isə yeni tikilən binaların 14 və daha çox mərtəbədən olması ilə bağlıdır. Yada salaq ki, yaxınlarda parlamentdə də bildirilmişdi ki, yeni tikilən binalar 9 mərtəbədən artıq olmayacaq.

Hazırda bu istiqamətdə işlər necə gedir? Köhnə binalar sökülürmü? Vəziyyət deyildiyi kimidirmi?

"Yeni Musavat"ın əməkdaşı olaraq paytaxtda köhnə binaların çox olduğu əraziyə yollanaraq mövcud vəziyyəti öyrənməyə çalışdıq. Üz tutduğumuz Nizami rayonu, Qara Qarayev prospektində əksər binaların beş mərtəbədən ibarət olduğu, eləcə də köhnə və yararlı olmadığı diqqətimizi çəkdi. Bu ərazidə yalnız binalar deyil, kiçik, köhnə birmərtəbəli tikililər, ofislər də var ki, onlar da uçur-sökük vəziyyətdədir. Az sonra sakinlərdən öyrənəcəyik ki, bu binaların hamısı plana düşüb.

"Bax, bir az aralıda binanı artıq söküblər", deyərək yaşlı bir qadın maraqlandıqımızı görüb yaxınlaşdı. Qadından onu da öyrənirik ki, onun yaşadığı bina da köhnədir, amma hələ ki binanın sökülməsi barədə onlara heç nə deməyiblər.

Qadınla söhbətdən sonra yollanırıq yeni bina tikilən əraziyə. Q. Qarayev 78-də yerləşən həmin binanın ətrafının hasara alındığını görürük. Hasarın yuxarı hissəsindən ərazidə işlərin yeni başladığını da görmək olur. Yaxınlıqda yaşayan sakinlər isə dedilər ki, neçə vaxtdır burada tikinti işləri başlasa da, iş ləng aparılır: "Vallah, bizim binamız da plana düşüb. Deyirlər, bu bindən sonra bizim bina da söküləcək. Pəncərədən hər gün baxırıq, iş çox ləng gedir, çətin iki ilə bitirərlər bu işi. İl yarım burda iş gedir, ortalıqda hələ heç nə yoxdur. Yəqin beş ilə də bizim bina sökülər. Deyirlər, Bakıda da güclü zəlzələ ola bilər, Allah eləməsin, zəlzələ olsa, bu bina çökəcək. Pillekənlərdən düşəndə tərpənir".

Sökülən binanın sakini Səlimə adlı yaşlı bir qadın da söh-

"Zəlzələ olsa, binamız çökəcək!.."

Bakıdakı köhnə binaların sakinləri haray çəkir

Ekspert: "Bu binaların əksəriyyəti hazır bomba kimidir, nə zaman partlayacağı bəlli deyil..."

bətə qoşulur. Onun sözlərinə görə, indi yaxınlıqdakı yeni tikilidə kirayədə qalır: "Ayda bizə 400 manat kirayə pulu verirlər. Öz evimiz 40 kvadratlıq idi, iki otaq idi. İndi yeni evdə 70 kvadrat olacağına söz veriblər".

Səlimə xanım onu da deyir ki, evləri iki ilə hazır olacaq: "Açığını deyim, pulla bağlı narazılığımız yoxdur, amma bir az tez olsa yaxşı olardı. Binamız da 14-mərtəbəli olacaq, kaş ki, doqquzmərtəbəli olardı".

Bu binanın düz yaxınlığında bir köhnə doqquzmərtəbəli bina da var. Qarşısındakı çəpəri oturacaqda da iki qadın oturub. Yaxınlaşdı onlarla da söhbət edirik. "Deyirlər, bizim bina da 5 ilə söküləcək. Amma inanmıram, yəqin 20 ilə sökərlər. Çünki o biri binaların sökülüb tikilməsini görürük də. Çox gec edirlər. Bizimki 74-ün binasıdır, amma çox möhkəmdir.

2000-ci ildə zəlzələ olanda tərpəndi, sonra yerində oturdu, bir çat belə olmadı. Açığını desəm, inanmıram ki, bunu söküb yerində normal bina tiksintlər. Üstəlik, 9 mərtəbəni söküb, yerində çoxmərtəbəli bina tikəcəklər. Bunu da biz istəmirik, keçən dəfə deputat da dedi, 9 mərtəbədən hündür bina olmasın. Amma odur, baxın qızımğilin binasını söküblər, yerində 14 mərtəbəli bina tikəcəklər".

"Mənim qızımın da evi o binadadır. İndi tikirlər", - deyərək biri qadın da söhbətə qarışdı: "Hə, camaata əşyalarını daşımağa maşın da verdilər. Pul da verirlər. Kvadratı 1850 manata. 14 mərtəbəli bina olacaq. Amma xoşumuza gəlməyən odur ki, binanın özülü balaca götürülüb, heç ürəkəçən deyil. Burada baxın, ofislər var, hamısı söküləcək. Yerində çoxmərtəbəli evlər tikiləcək. "Qiyaslı" şirkəti tikir bu ərazidəki

binaları, ofisləri də üç küçə aralıdır. Yaxınlaşdı, özünü də maraqlana bilərsiniz, bizi narahat edən sualları soruşun".

Buradan da ayrılıb, qadınların göstərdiyi səmtə - "Qiyaslı" şirkətinin ofisinə yaxınlaşırıq. Şirkətin nümayəndəsi bizimlə söhbətdə bəzi məsələlərə aydınlıq gətirir: "Evlər iki il ərzində hazır olacaq və təhvil veriləcək. Tikinti işlərinə iki ay bundan qabaq başlanıb. Hələ ki bir bina sökülüb, o da 6 bloklu 5 mərtəbəli binadır. Onun yerində 4 girişli 14-16 mərtəbəli buna inşa olunacaq. Sakinlərə kirayə pulu, daşınmaq üçün pulu vermişik. Birotaqlı evi olan 350 manat, ikiotaqlı 400, üçotaqlı 500, dördotaqlı 600 manat. 20 faizdən artıq təmirli mənzil veririk".

Sakinlərin binaların 14 mərtəbəli olmasına etiraz etməsini də şirkət rəsmisindən soruşuruq: "Onsuz da tikilən binanın təhlükəsizliyi ilə bağlı Fövqəladə Hallar Nazirliyi və digər qurumlar yoxlayır. Əgər dövlət 9-dan artıq olmaması tələbini qoysa, əməl edəcəyik. Dövlət necə qərar verirsə, elə də olacaq. Burada hər bir sakin razılıq verib, bir sakin belə narazı olarsa, sökməyə ixtiyarımız yoxdur. Hər bir binanın tikintisindən sonra yenisi tikilir. Köçmək, sakinlərlə müqavilələrin imzalanması da zaman alır. Bizim şirkət yalnız Nizami

rayonunda olan binaların sökülməsi və yenisi ilə əvəz olunmasını öz üzərinə götürüb".

Bizimlə söhbətdə əmlak məsələləri üzrə ekspert Elnur Fərzəliyev dedi ki, Bakıda 70-ci illərdən öncə tikilmiş yüzlərlə bina var: "Bu binaların əksəriyyəti təhlükəli vəziyyətdədir. Bəzilərinin divarlarında böyük çatlar, zirzəmilərdə heç bir zaman çəkilməyən kanalizasiya suları var. Necə deyərlər, bu binaların əksəriyyəti hazır bomba kimidir. Nə zaman partlayıb yüzlərlə insanı məhv edəcəyi bəlli deyil".

Ekspertə görə, binaların 9 mərtəbəli tikilməsi kimi bir qərar isə real görünür: "Neçə vaxtdır ki, yeni tikili binaların 9 mərtəbədən hündür olmaması müzakirə olunur. Əslində bu dəyişiklik şəhərin estetik görünüşü və təhlükəsizlik baxımından arzuolunandır. Sadəcə, bu məsələdə bir sıra problemlər mövcuddur. Hazırda Bakıda

çoxmənzilli yaşayış binalarının tikintisi üçün yararlı torpaq sahələri məhdud saydadır və qiymətləri kəskin şəkildə bahadır. Torpaq sahələrinin baha olması isə yeni tikili binalarda mənzillərin qiymətinin artmasına səbəb olub. Ona görə də tikinti şirkətləri daha çox pilot layihələrə, yeni istismar müddəti bitən binaların sökülərək yerində yeni binaların inşa edilməsinə daha çox meyillidirlər. Bu halda tikinti şirkəti sökdüyü mənzilin əvəzinə köhnə binada mənzil sahibi olan vətəndaşa yeni binada daha böyük və tam təmirli mənzil verir. Bundan başqa, yeni bina tam hazır olan müddətə qədər mənzil sahibinə kirayə haqqı ödənilir, köç və digər xərcləri qarşılanır. Tikinti şirkətləri məc-

□ **Afaq MİRAYIQ,**
Fotolar müəllifindir,
"Yeni Musavat"

MÜSAVAT

Son səhifə

N 92 (8228) 27 may 2023

Səhər tezdən oyanmaq niyə faydalıdır?

Səhər tezdən oyanmağın məhsuldarlığınızla əlaqəsi sizin genlərinizdən asılıdır. Çoxsaylı tədqiqatlara əsasən, bəzi insanların biologiyası onların səhər çağlarında daha fəal olmasını təmin edirsə, digərlərinin bioloji xüsusiyyətləri onların gecə və ya günorta daha ayıq və fəal olmalarını təmin edir.

700 000 insanın iştirak etdiyi və Nature Communications jurnalında dərc olunmuş bir geniş tədqiqatın nəticələrinə görə, insanların özlərini səhər və ya axşam daha fəal və ayıq hiss etmələrinin 350-dən çox genetik səbəbi ola bilər. Odur ki, əgər siz özünüzü səhərlər zorla oyadırsınızsa, ola bilsin ki, öz orqanizminizin təbii bioloji tələbatının əksinə getmiş olursunuz.

Manchester Universitetinin professoru Marilyn Davidson-un sözlərinə görə, səhər tezdən oyanmaq üçün insanların müəyyən şəxsi səbəbləri ola bilər, məsələn, "həvəs, işdən razılıq hissi və digər səbəblər".

Ailədə uşaqların olması və ya işə getmək üçün evdən tez çıxmaq ehtiyacı da adamı səhər tezdən oyanmağa vadar edə bilər. Lakin əsas məsələ odur ki, səhər tezdən durmaq heç də həmişə işdə uğur qazanmasına gətirib çıxarmır. Əslində insandan insana fərq var və bəzən bu, mənfi nəticələrə gətirib çıxara bilər.

Məşin qiymətinə dondurma

"Ginnesin rekordlar kitabı"na düşdü

Yapon brendi "Cellato" 873 400 yapon yeni (6 696 dollar) dəyərində nadir inqrediyentlərdən ibarət xüsusi dondurma yaratmaqla Ginnesin rekordlar kitabına düşüb. Qiyməti inqrediyentlər müəyyənləşdirir, diqqət çəkən məqam isə İtaliyanın Alba şəhərində yetişdirilən, kiloqramı 2 milyon yapon yeni (15,192 dollar) dəyərində olan nadir ağ truffledir. Digər xüsusi inqrediyentlərə Parmigiano Reggiano və sake lees daxildir.

Ən bahalı dondurmanı hazırlamaq "Cellato" şirkətinin yeganə məqsədi deyil. Mütəxəssislər Avropa və Yapon inqrediyentlərini dondurma şəklində

birleştirmək istəyiblər və bunun üçün mütəxəssisləri dəvət ediblər. Bahalı yemək Byakuya adlanır. Bu dondurmanın qiyməti işlənmiş avtomobillə eyni

dir. Lakin onu sınayanlar əmin edirlər ki, zəngin dadı və unudulmaz təəssürat bəxş edən teksturası var.

Onların fikrincə, ağ trufflenin güclü ətri ağız və burnu doldurur, ardınca "Parmigiano Reggiano"-nun mürəkkəb və meyvəli dadı gəlir. Dəbdəbəli yemək sake içkisi ilə başa çatır. "Hazırlamaq üçün bizə 1,5 ildən çox vaxt lazım oldu, dadı düzgün əldə etmək üçün çoxlu sınaq və səhvlər oldu. Ginnesin rekordlar kitabına düşmək bütün səyləri doğrultdu", - "Cellato"-nun sözcüsü bildirib.

Gündə neçə yumurta yemək olar?

Yumurta çox qiymətli və faydalı məhsuldur. Yumurta zülalları, A, B qrupu, D vitamini ilə zəngindir, onun tərkibində beyin üçün xüsusilə faydalı olan xolin və leşitin maddələri, vacib minerallar var. Əvvəllər belə hesab olunurdu ki, yumurtanın istehlakı qanda xolesterinin səviyyəsini qaldırır. Lakin sonrakı araşdırmalar göstərib ki, bu belə deyil. Əksinə yumurtanın istehlakı pis xolesterinin səviyyəsini aşağı salır ki, bu da infarkt və insultun riskini azaldır.

Dietoloqların fikrinə görə, gün ərzində 1-2 yumurta, həftə ərzində isə 10 yumurtaya qədər yemək olar. Yumurtanı göyərti və tərəvəzlərlə yemək daha yaxşıdır ki, bu halda yumurtanın tərkibindəki faydalı maddələr daha yaxşı mənimsənilir. Ən faydalı yumurta 3-5 dəqiqə bişirilmiş yumurta sayılır.

Bunları bilirsinizmi?

- * Normadan çox yemək yeyən insanların eşitmə qabiliyyəti zəifləyir.
- * Meşə yanğınları yoxuş istiqamətində daha sürətli yayılır.
- * Uşaqların bahar fəslində daha sürətlə böyüdüyü sübuta yetirilib.
- * Nə qədər qərribə olsa da, eskimoslar soyuducuları yeməklərin donmaması üçün istifadə edir.
- * "Ketçup" əvvəllər dərman kim istifadə edilib.
- * İtaliya bayrağının dizaynını Napoleon Bonapart hazırlayıb.
- * Soyuq otaqda yatan insanların pis yuxu görmə ehtimalı digərlərinə nisbətən daha çoxdur.
- * Dış çöpləri yanlış istifadə nəticəsində amerikalıların boğulmasına ən çox səbəb olan vasitədir.
- * Ən uzun barmaqdakı dımaq ən sürətli, ən qısa barmaqdakı isə ən yavaş tempə uzanır.
- * Koolalar, primatlar və insanlar özlərinə xas barmaq izi olan yeganə canlılardır.
- * Kağız parçalarından Yer üzündə ilk dəfə Çində istifadə edilib.
- * İnsanlar anadan bədənlərində 300 ədəd sümükə doğulur. Yetkinlik dövrünə çatdıqca isə sümüklərin sayı 206-a qədər azalır.
- * Telefonu icad edən Aleksandr Qraham Bell həyat yoldaşı və anası ilə heç vaxt telefonla danışa bilməyib. Çünki onların ikisi də anadangəlmə kar olub.
- * İnsan səhər yuxudan ayıldıqda boyu standart ölçüdən 1 sm artıq olur.
- * Kosmosa qaldırılacaq hər 1 kilo çəki üçün sərf olunan yanacaq miqdarı 530 litrdir.

Kim koronavirusa yoluxubsa, indi psixiatr yanına gedir

Psixiatr, "Neyro-psi" klinikasının baş həkimi Vladimir Katorgin Lenta.ru-ya bildirib ki, COVID-19 pandemiyasının başlanmasından ötən il yarım ərzində getdikcə daha çox narahat və təşvişli-depressiv xəstələr peyda olub.

Həkim qeyd edib ki, qəbula çox vaxt post-Covid xəstələri gəlirlər. "Hər dəfə qəbulda soruşuram ki, onlarda Covid xəstəliyi olubmu? Şikayətlər təxminən eyni və tipikdir, gündə bir neçə adam olur, bu çox tez-tez olur və insanların gəlməsi yaxşı haldır. Kimse bir ildə, kimse bir ayda, iki və ya üçdən sonra gəlir, nə qədər tez olsa, hər hansı bir xəstəliyi müalicə etmək bir o qədər yaxşıdır" - deyib Katorgin.

Post-Covid sindromuna yaddaş itkisi, təfəkkürün pozulması, konsentrasiyanın pozulması, unutkanlıq, astenik simptomlar daxildir: yorğunluq, süstlük, apatiya, hətta aşağı əhval-ruhiyyə fonunda da mümkündür. Psixiatra görə, vəziyyət bəzən depressiyaya yaxındır, lakin bu depressiya deyil. Həmçinin, mütəxəssisin fikrincə, insanlar bir sıra vegetativ təzahürlərlə müşayiət olunan həddindən artıq narahatlıq, panik ataklarla üzlgəirlər: ölüm qorxusu, nəfəs darlığı, ürək döyüntüsü, tərləmə və bir sıra digər simptomlar.

Daha əvvəl Rusiya Səhiyyə Nazirliyinin baş psixiatri Zurab Kekelidze bildirmişdi ki, post-Covid simptomu özünü nəfəs darlığı və ya amneziya şəklində göstərə bilər.

SEPAH qüvvələri dilsiz-ağızsız heyvanlara işgəncə veriblər

Molla rejiminin vəhşilikləri davam edir - İranın SEPAH qüvvələri dilsiz-ağızsız heyvanlara işgəncə verib. Bu barədə "Azad İran" "Telegram" kanalı xəbər verib və kadrlar yayıb. Bildirilir ki, hadisə Bane ərazisində baş verib. Rejimin silahlı qüvvələri Sistan və Bəlucistan əyalətində etnik bəlucuları təqib edərək onlara atəş açıb, bəlucılara məxsus onlarla uzunqulaq və dəvələri güllələyib, sonra isə yandırılıb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Sifariş: 1360

Lisenzia N: B 114
SAYI: 1.500